

Staré a památné stromy chráněné krajinné oblasti Třeboňsko – okolí Rožmberka a Lomnice nad Lužnicí

Veteran trees of the Třeboňsko Protected Landscape Area – surroundings of Rožmberk fishpond and Lomnice nad Lužnicí

Jindřich Prach⁽¹⁾ • Jaroslav Michálek⁽²⁾

Abstract: This article is a continuation of the article about veteran trees of the northern part of the Třeboňsko Protected Landscape Area presented in the last issue. It includes a list of veteran trees (selected and described using similar methods) at neighbouring area: the surroundings of Lomnice nad Lužnicí town, Novosedly nad Nežárkou village and Rožmberk fishpond. Veteran trees are an aesthetic natural monuments and witnesses of landscape history as well as an environment for several endangered species. At this area, only trees on the Rožmberk fishpond dam and few other trees are protected by Act No 114/1992 Sb. in the category “Památný strom/Monument tree“ (and already documented and listed by the Nature Conservation Agency of the Czech Republic). The core of the article a list of other veteran trees with similar characteristics and dimensions as the protected ones but yet mostly undescribed. Included is information about their geographical position, measured trunk girth usually at 130 cm height from the ground, basic description of the tree and selected photos. The richest place in the area is the dam of the Rožmberk fishpond. The monumental oak tree alley here was documented repeatedly since 1970 s, therefore we can describe the evident gradual deterioration of the health status of these trees, probably as a consequence of the succession and canopy closure. The largest are the well-known oaks in the locality Vitmanov (near Stará Hlína village). Aims of this study are: (1) to provide data about the trees and therefore allow comparison of the tree dimension with other regions (2) to set the basis for more effective protection of these trees (3) to record trees characteristics using comparable methods and to enable future investigation of possible temporal changes and hopefully also some assessment of the age and future perspectives of the trees.

Keywords: old trees, *Quercus robur*, Rožmberk fishpond, tree protection, Třeboňsko PLA, Veteran trees.

Abstrakt: Pokračování článku o starých a památných stromech severního Třeboňska z minulého čísla sborníku přináší obdobnými metodami vybrané a popsané stromy z navazujícího území, tedy z okolí Lomnice nad Lužnicí, Novosedel a okolí rybníka Rožmberk. Staré stromy jsou významným estetickým přírodním výtvořem, památkou na minulost krajiny a životním prostředím mnohdy vzácných organismů. Přitom jen stromořadí na hrázi Rožmberka a několik málo dalších stromů je v popisované oblasti chráněno v kategorii památný strom podle zákona č. 114/1992 Sb. Jen tato menšina stromů byla dříve zdokumentována a údaje jsou dostupné např. v Ústředním seznamu ochrany přírody vedeném Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR. V tomto navazujícím textu převažují stromy podobných dimenzí a charakteristik, ale dosud nechráněné, odborně nezpracované a veřejnosti neznámé. U uvedených stromů je určena poloha, popsán jejich vzhled, změřen obvod kmene a přiložena vybraná fotodokumentace. Místem s nejbohatším výskytem starých stromů je hráze Rožmberka. Zdejší stromořadí bylo opakovaně dokumentováno od 70. let 20. století. Za 45 let sledování je zjevné postupné chřadnutí a odumírání zdejších dubů. Nejspíš

¹⁾ Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta UK, Benátská 2, CZ – 128 01 Praha 2; Centrum pro teoretická studia, Univerzita Karlova v Praze, Jilská 1, CZ – 110 00 Praha 1; AOPK ČR, regionální pracoviště střední Čechy, Správa CHKO Český kras, č. p. 85, CZ – 267 18 Karlštejn, e-mail: jindrprach@gmail.com

²⁾ Muzeum Sokolov, p. o. Karlovarského kraje, Zámecká 1, CZ – 356 01 Sokolov, e-mail: michalek@muzeum-sokolov.cz

je důsledkem sukcesních změn, zejména uzavírání dřive rozvolněného porostu. Nejmohutnějšími stromy v oblasti jsou známé duby u bašty Vitmanov (Stará Hlína). Cíle předkládaného soupisu jsou, vedle základní regionálně vlastivědné dokumentace, následující: (1) Přinést údaje pro srovnání mohutnosti stromů navzájem a s jinými regiony. (2) Poskytnout tím podklady pro účinnější ochranu stromů. (3) Podchytit stav stromů jednotnou metodikou a umožnit tak hodnocení trendů vývoje a změn, případně odhadování stáří a vitality daných jedinců při podobných výzkumech v budoucnosti.

Klíčová slova: dub letní, ochrana dřevin, památné stromy, Rožmberk, staré stromy, Třeboňsko, významné stromy.

Úvod

V krajině občas přetrvávají stromy, které nad jiné vynikají svojí mohutností a stářím, případně mohou vynikat esteticky (solitéry) nebo mohou být vnímány jako připomínka nějaké historické události. Staré stromy jsou životním prostředím pro četné, mnohdy vzácné organismy. Dokumentace a evidence takovýchto stromů je nejen součástí základního výzkumu regionální vlastivědy, ale zejména podkladem k jejich účinné ochraně. Významné stromy mohou být turistickými cíli, a tím přispívat k popularizaci ochrany přírody a krajiny. Památný strom je také kategorie ochrany přírody podle zákona ČNR č. 114/1992 Sb.

V oblasti Třeboňska je starých stromů hodně. Mnohé stromy výjimečných parametrů, zejména mohutnosti, by v jiných částech republiky byly raritou. Jsou však dřívějšími publikacemi a soupisy nepodchycené. Jen relativně úzký výběr ze zdejších stromů se dostal mezi chráněné, tj. památné stromy a požívá tak explicitní zákonnou ochranu. Pouze údaje o těchto vybraných stromech jsou dostupné ve starších publikovaných soupisech (Reš 1998, Tábor et al. 1998, Albrecht 2003) a evidované v databázi vedené AOPK ČR (<http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/pstromy/>). Tento článek, vycházející z více než desetiletého systematického terénního průzkumu a dokumentace starých a významných stromů, se snaží přinést pro danou úzce vymezenou oblast kompletní přehled stromů takových parametrů, jaké bývají v jiných oblastech České republiky chráněny v kategorii památný strom. Soupis navazuje na obdobně zpracované severní Třeboňsko (Prach 2017). Předpokládáme postupné pokračování textu v dalších letech pokrytím oblastí ve střední a jižní části chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Dokumentace stromů těchto i jiných oblastí je vesměs v archivu autorů, jen dosud nebyla uceleně publikována.

Jednotlivé a útržkovité údaje o starých stromech v oblasti se objevují v literatuře už více než sto let. Chadtův soupis památných stromů z počátku 20. století uvádí dva duby ve Frahelči (tj. Frahelži) u Lomnice nad Lužnicí, blíže hajnice polesí koleneckého (Chadt 1913). Šlo o citovanou jednotlivost, převzatou z časopisu Cep. Větší dub byl známý, protože v něm byla umístěna soška svěťce. Jiné, již v té době jistě mohutnější stromy, nebyly v této oblasti nijak podchyceny. V období první republiky se pokusil o první ucelenější soupis stromů v okolí Třeboně J. Ambrož (Ambrož 1926). Do zde prezentovaného území však zasahuje jen v případě dubů na hrázi rybníka Starý Vdovec u bašty Vitmanov (obec Stará Hlína). Z pozdější dokumentace zůstaly v archivu Svazu českých spolků okrašlovačích (uloženém v Masarykově ústavu a Archivu AV ČR v Praze) karty pro stromy na hrázi rybníka Potěšil, kde jsou údaje a měření R. Kurky z období protektorátu (Anonymus 1941) a pár jednotlivostí z okolí Novosedel a Kolenců. Pravděpodobně byla tehdy podrobně dokumentována jen tato lokalita, kde duby nepatří a ani nepatřily k nejmohutnějším, nebo se případné údaje o stromech jinde v oblasti nezachovaly.

Koncem sedmdesátých a zejména během osmdesátých let 20. století vznikaly první ucelenější soupisy a dokumentace stromů Třeboňska. Z terénních průzkumů J. Hláška a kol. byly pořízeny karty vyplněné okresním konzervátorem ochrany přírody J. Nechvátalem (Kolektiv 1977–1989). V roce 1972 J. Michálek zdokumentoval velké duby ve stromořadí na hrázi Rožmberka. Jeho výsledky i revize z roku 1999 jsou v porovnání se současným stavem zde u vybraných stromů uvedeny.

Na základě průzkumů J. Hláška a J. Nechvátala byly vybrány stromy vyhlášené vyhláškou ONV Jindřichův Hradec ze dne 10. 12. 1987 za chráněné. Následně byl v roce 1989 připravován k vyhlášení další výběr stromů, ale tehdejší okresní národní výbor už vyhlášení nestihl. Tyto stromy, ač některé v terénu označené štítkem „strom chráněný státem“, dosud vyhlášené a chráněné jako památné nejsou.

Další průzkumy a revize probíhaly v gesci Správy CHKO Třeboňsko. Stromořadí na hrázi Rožmberka tak bylo revidováno v roce 1994 (Míchal & Hlásek 1994) a v roce 2001 (Liers 2001b). Dohledávání a dokumentaci stromů z dřívějších soupisů a dalších stromů dosud nepodchycených prováděl první z autorů v letech 2004–2006 v rámci středoškolské odborné činnosti (Prach 2006). Nejatraktivnější a pro turisty snadno dostupné stromy byly poté vybrány do popularizačního turistického průvodce po starých a památných stromech Třeboňska (Bartuška et al. 2008) a do postupně obměňované webové prezentace (<http://stromy.trebonsko.org>, <http://www.stromytrebonsko.cz>). Všechny dosud uveřejněné práce byly nesystematickými výběry z mnoha stromů, případně byla jejich dokumentace značně mezernatá. Tento článek je po textu věnujícímu se stromům severního Třeboňska dalším z kompletních soupisů památných a jiných starých stromů v části CHKO Třeboňsko.

Metodika

Vymezení území

V tomto článku se zaměřujeme na území vymezené katastry obcí Novosedly nad Nežárkou, Kolence, Klec, Lomnice nad Lužnicí, Lužnice a Stará Hlína (obr. 1). Vedle význačných stromů rozptýlených po krajině je zahrnuto početné stromořadí na hrázi rybníka Rožmberk.

Výběr stromů

Metodika výběru a dokumentace je stejná jako v případě severního Třeboňska, podrobněji je diskutována v minulém čísle Sborníku (Prach 2017). Evidovány byly stromy parametrů jinde chráněných jako památné. Tento výběr je do jisté míry subjektivní. Přestože u nejčastějších dřevin (dubů a lip) evidujeme v celé republice stromy s obvodem kmene nad 4 m, zde, pro Třeboňsko, uvádíme podle dosavadních znalostí všechny duby s obvodem kmene nad 4,5 m. Menší stromy obvodu kolem 4 m komentujeme, pokud jsou součástí ucelených skupin s většími stromy, jsou uváděny ve starších materiálech nebo jsou významnou krajinnou dominantou. Jiné druhy dřevin, krajinnotvorné a významné jedince vybíráme subjektivně, abychom podchytili nejvýznamnější stromy v regionu.

Dokumentace stromů

V terénu je jako základní charakteristika daného stromu změřen obvod kmene – nejmenší možný měřitelný do výšky 130 cm nad zemí, kolmo k ose kmene stromu. Vždy je uvedeno, v jaké výšce byl obvod kmene měřen. U stromů ve svahu se uvádí rozmezí výšek, tedy nejnižší a nejvyšší měřený bod. Toto se v praxi ukazuje jako důležité pro možnost zjišťování změn v čase. Problematické je však porovnávání současných a archivních údajů u dubů ve svazích hrází, kde často zjišťujeme menší aktuální obvody. Domníváme se, že dříve byly obvody kmenů nezdědky měřeny souběžně se svahem. Odhad přírůstků je tak nemožný. Strom je přesně lokalizován popisem místa a pomocí GPS souřadnic v systému WGS 84. Z podrobného popisu a rozsáhlé fotodokumentace z archivu autorů je vybrána základní stručná charakteristika daného stromu. Je uveden rod a druh dřeviny, s výjimkou dubů a některých lip, kde zejména v případě dokumentace stromu mimo vegetační období nebylo možné druh u každého jedince přesně určit. Proto udáváme jen dub, i když víme, že téměř

Obr. 1 – Mapa popsané oblasti střední části CHKO Třeboňsko s vyznačením lokalit pojednáváných význačných a památných stromů. Velikost kruhu naznačuje mohutnost stromu (obvod kmene).

Fig. 1 – Map of the described central part of the Třeboňsko PLA with localities of mentioned veteran trees. The circle diameter indicates the girth of the tree.

všechny duby v oblasti (až na pár zmíněných výjimek) jsou duby letní. V následujícím soupisu jsou uvedeny tyto číselné údaje: poloha stromu v souřadnicovém systému WGS 84, námi měřený obvod kmene, rozpětí výšek od země v jakých byl kmen měřen a datum měření (např.: $\phi = 420$ cm, 130–150, září 2006).

Soupis stromů na jednotlivých katastrálních územích

Novosedly nad Nežárkou

Na pravém břehu Nežárky, 230 m jz. od mostu mezi Novosedly a Jemčinou (49,09647°N, 14,84807°E) roste v okraji skupiny stromů na první pohled nepříliš výrazný dub, který je chráněn jako památný strom „Dub u Jemčiny“ (kód ÚSOP 102972, dříve Novosedelský nebo chybně Novosedlečský dub, 303059.1/1). Strom má nízký kuželovitý kmen ($\phi = 474$ cm, 120–140, březen 2004) a korunu převážně jednostrannou směrem do louky (obr. 2). Literatura: Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989). Tento dub je jediný z mnoha převážně mohutnějších stromů v přilehlé louce pod zámek Jemčinou, který leží v k. ú. Novosedly nad Nežárkou a který je aktuálně vyhlášený za památný. Ostatní význačné stromy z této lokality jsou popsány v práci Prach (2017) v části věnované k. ú. Hatín.

Obr. 2 – Novosedly nad Nežárkou, památný dub v okraji louky pod zámek Jemčinou, obvod kmene 474 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 2 – Novosedly nad Nežárkou, oak in the edge of meadow near Jemčina castle, girth 474 cm (photo by J. Prach 2006).

Obr. 3 – Novosedly nad Nežárkou, lípa u kůlny ze západu u Šputova mlýna, obvod kmene 443 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 3 – Novosedly nad Nežárkou, lime west of Šputův mlýn, girth 443 cm (photo by J. Prach 2006).

Ze západu při silnici Novosedly–Jemčina, naproti Šputovu mlýnu rostou u malé zděné kůlny dvě lípy srdčité. Ze severní strany kůlny (49,09434°N, 14,84332°E) najdeme lípu s nízkým, ve 2,2 m rozdvojeným kmenem (o = 443 cm, 60–90, prosinec 2006) a vysoko nasazenou, k silnici směřující korunou (obr. 3). Z jižní strany domečku (49,09426°N, 14,84324°E) roste menší lípa s bází kmene zahrnutou smetištěm a s dutým kmenem (o = 388 cm, 70–130, prosinec 2006), který se postupně pravidelně větví do zachovalé koruny.

Na levém břehu Nežárky, 150 m jv. od samoty U Beránků (49,09232°N, 14,83502°E) se tyčí nápadný, soliterní, pravidelně rostlý dub (o = 420 cm, 130–150, září 2006). Příčný průběžný kmen s nádory, výmladky a zacelenými jizvami po spodních větvích nese bohatě zavětvenou korunu téměř kulovitého tvaru, jen minimálně proschlou. Strom hyzdí velká plechová tabule rybářského svazu (obr. 4).

Při jižním konci hráze Zadního paseckého rybníka, u vody na břehu pod hrází (49,07425°N, 14,79461°E) roste mohutný dub. Má relativně dlouhý, silný válcovitý kmen (o = 547 cm, 130–175, leden 2016) a košatou korunu ze silných a dlouhých kosterních větví (obr. 5). Na stromě je štítek „strom chráněný státem“ s čísly 51 a 1, patrně z doby, kdy byly mnohé stromy připraveny k vyhlášení za památné v roce 1989, ale k vyhlášení už nedošlo. Strom by jistě stál za ochranu. Literatura: Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989).

Při západní straně Předního paseckého rybníka roste u cesty bizarní srostlice doširoka větvené borovice a dubu (49,08360°N, 14,79284°E). I když stromy samotné nevynikají obvodem a mohutností, stojí za zmínku jako zajímavost (obr. 6).

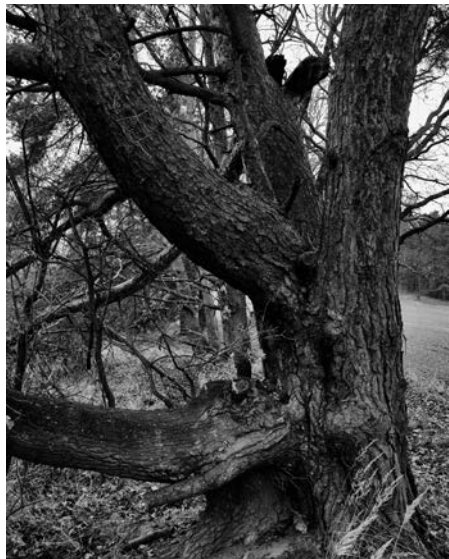
Obr. 4 – Novosedly nad Nežárkou, dub na břehu Nežárky u samoty u Beránků, obvod kmene 420 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 4 – Novosedly nad Nežárkou, oak on Nežárka river bank near U Beránků solitary house, girth 420 cm (photo by J. Prach 2006).

Obr. 5 – Novosedly nad Nežárkou, dub u jižního okraje Zadního paseckého rybníka, obvod kmene 547 cm (foto J. Prach 2005).

Fig. 5 – Novosedly nad Nežárkou, oak on the southern edge of Zadní pasecký fishpond, girth 547 cm (photo by J. Prach 2005).

Obr. 6 – Novosedly nad Nežárkou, srostlice borovice a dubu na západní straně Předního paseckého rybníka (foto J. Prach 2012).

Fig. 6 – Novosedly nad Nežárkou, pine and oak grown together on the western edge of Přední pasecký fishpond (photo by J. Prach 2012).

Kolence

Na hrázi rybníka Lipičí, přibližně uprostřed hráze (49,07320°N, 14,78413°E), na její vnější straně rostl dutý, vyhnílý, olámaný dub (o = 477 cm, 115–170, prosinec 2002; obr. 7). Strom se později vylomil a v roce 2016 z něj zbýval jen tlející zbytek vývratu a krátký pahýl duté spodní části kmeně. Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989). V roce 1986 je ještě uváděn jako zdravý, v roce 1989 už jako dutý. U cesty na jz. straně rybníka Lipičí, těsně za koncem hráze (49,07179°N, 14,78258°E) roste jiný menší dub (o = 378 cm, 130–160, leden 2016) a lípa srdčitá (49,07259°N, 14,78312°E, o = 379 cm, 90–160, leden 2016).

Severovýchodně od silnice Kolence–Novosedly, 250 m od okraje Kolenců roste na kamenité vyvýšenině v polích zdaleka viditelný soliterní dub. Krátký, mírně zprohýbaný kmen (o = 436 cm, 70–210, prosinec 2007) nese hustě a hluboko zavětvenou korunu (obr. 8).

V remízku v pastvinách, 600 m severně od návsi v Kolencích, vlevo od polní cesty směrem na návrší Píska roste v dominantní poloze mohutná lípa (49,09723°N, 14,78880°E). Lípa (patrně

Obr. 7 – Kolence, bývalý dub přibližně uprostřed hráze rybníka Lipičí, obvod kmeně 477 cm (foto J. Prach 2010).

Fig. 7 – Kolence, former oak tree in the middle of Lipičí fishpond dam, girth 477 cm (photo by J. Prach 2010).

Tilia × vulgaris) má válcovitý kmen (o = 524 cm, 130–180, prosinec 2007), dole se plynule rozbíhající do vysoké růžice kořenových náběhů. Z báze vyrůstá množství poměrně silných výmladků. Kmen se ve výšce 3,5 m dělí do dvou hlavních kosterních větví a vzápětí do bohaté koruny nepravidelně srdcovitého tvaru. Krásný strom mezi pastvinami by si zasloužil ochranu (obr. 9).

Ve slavném soupisu stromů Jana Evangelisty Chadta-Ševětínského figurují pod lokalitou „ve Frahelči u Lomnice nad Lužnicí“ (Chadt 1913) dva duby, lokalizované „u hlavní cesty blíže hajnice polesí koleneckého“. Předpokládáme, že mohlo jít o dnešní hájovnu U Strakatého. Větší z dubů měl mít obvod 6,2 m, byl udáván jako dutý a se sochou sv. Jana Nepomuckého zasazenou v kmeni. Původní Chadtem uváděný zdroj – Václav Prokeš, týdeník Cep, 31. 5. 1912 – ani žádné další podrobnosti se zatím nepodařilo dohledat.

U mostu přes stoku mezi silnicí z Klece do Valu a hájovnou U Strakatého byl uváděn v 80. letech vyhnílý dub s obvodem kmene 630 cm. Rostl z východu u stoky, z jihu u cesty, zhruba 49,11513°N, 14,758490°E, podle ručně kresleného plánu v kartě (Nechvátal 1987 podle Hlásek 1982 in Kolektiv 1977–1989). Poznámku „spadl – vyřadit“ vepsal do karty pravděpodobně ještě J. Nechvátal v 80. letech. V roce 2005 zde nebylo v terénu už nic nalezeno. Hypoteticky mohlo jít o jeden ze dvou dubů uváděných Chadtem.

U západního okraje zahrady u hájovny U Strakatého, na oploceném pozemku (49,11575°N, 14,76128°E) roste třešeň s pokrouceným nízkým kmenem (o = odhadem 3 m, listopad 2006), který se ve výšce přibližně 1 m dělí na 3 vysoké větve a 1 pahýl. Strom má vysokou korunu.

Klec

Oblast Nadějské rybníční soustavy severně od obce Klec je ve srovnání s mnohými jinými částmi Třeboňska na mohutné stromy poměrně chudá. Jediný větší hrázný dub zde roste v místech, kde u hráze dnes už rybník není, mezi sz. koncem obce Klec a jz. rohem rybníka Naděje (49,10375°N, 14,74096°E), 180 m sev. od mostu pro pěší přes Lužnici. Kořenovými náběhy vrůstá do západní hrany koruny hráze v okraji cesty. Jeho mírně prohnutý, krátký kmen (o = 493 cm, 110–190, prosinec 2011) nese chochol silných kosterních větví, tvořících bujnou korunu. Strom vypadá, že je v dobrém zdravotním stavu (obr. 10). Ve dvojici s tímto dubem (o 4 metry severněji, 49,10383°N, 14,74095°E) roste druhý dub se zploštělým, dutým, vyhnívajícím a dvojícím se kmenem, místy s opadávající borkou (o = 390 cm, 100–180, prosinec 2011; obr. 10). Další dub roste z vých. strany téže hráze, nad polem, asi 50 m severněji (49,10442°N, 14,74080°E), má vysoké kořenové náběhy, krátký pohárovitý kmen (o = 385 cm, 50–125, prosinec 2011) a je bohatě neuspořádaně zavětený.

Severněji, už přímo na hrázi rybníka Naděje, při jeho jz. rohu jsou dva v současné době už rozpadající se duby. Na vnější straně hráze asi 40 m od konce rybníka (49,10636°N, 14,740862°E) se tyčí mrtvé torzo dubu s opadanou borkou a s choroši (o = 452 cm, 100–170, duben 2006; v prosinci 2011 už jen o = 405 cm, 50–160, po vylomení ztrouchnivělé západní poloviny kmene). Už v roce 1982 bylo uvedeno, že prosychá. V roce 1989 byla připsána poznámka „choroš ve značném rozsahu“, ale strom byl navrhován k ochraně. Přes zjevná poškození dub zůstal alespoň jako torzo stát dalších více než 20 let (obr. 11). Literatura: Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989). Několik desítek metrů severněji, na návodní straně hráze (49,10667°N, 14,74083°E) roste další dub, nakloněný nad hladinu rybníka Naděje. Kmen s několika boulemi (o = 473 cm, 130–180 mírně šikmo, duben 2006) nese bohatou kompaktní korunu. Strom mírně prosychá, ve větvení začínají být patrné otvory a choroše (obr. 12). Na stromě je štítek „strom chráněný státem“ s čísly 85 a 1 z doby, kdy byl strom koncem 80. let navrhován k ochraně, ale k jeho vyhlášení už nedošlo. Literatura: Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989).

Na hrázi mezi rybníky Skutek a Láska, z východu při silnici Klec–Val roste řada dubů. Nejnápadnější jsou duby zhruba uprostřed částí ze západu ohraničující rybník Skutek, zejména košatý dub s kmenem ve spodní části kuželovitým a nakloněným k rybníku (49,10947°N, 14,75100°E, o = 440 cm, 60–220, duben 2006), který je stále celkem zdravý, jen s vyhnílými středy v některých jizvách po větvích. Literatura: Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989). 40 m jižněji se tyčí dnes už mrtvý, vysoký, osaměle rostoucí dub (49,10918°N, 14,75092°E, o = 430 cm, 115–230,

Obr. 8 – Kolence, dub v polích východně od obce, obvod kmene 436 cm (foto J. Michálek 2007).
Fig. 8 – Kolence, oak in fields east of the village, girth 436 cm (photo by J. Michálek 2007).

Obr. 9 – Kolence, lípa v pastvinách severně od obce, obvod kmene 524 cm (foto J. Prach 2008).
Fig. 9 – Kolence, lime tree in pastures north of the village, girth 524 cm (photo by J. Prach 2008).

Obr. 10 – Klec, duby na hrázi mezi obcí a jz. rohem rybníka Naděje, vpravo dub o obvodu 390 cm, v pozadí dub o obvodu 493 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 10 – *Klec, oaks on the dam between the village and the southwestern edge of Naděje fishpond, on the right oak with girth 390 cm and the oak with girth 493 cm in the background (photo by J. Prach 2006).*

Obr. 11 – Klec, torzo dubu na vnější straně hráze při jz. rohu rybníka Naděje, někdejší obvod kmene 452 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 11 – *Klec, remains of oak tree on the outer side of the dam near south-western edge of Naděje fishpond, former girth 452 cm (photo by J. Prach 2006)*

Obr. 12 – Klec, dub na vnitřní straně hráze při jz. rohu rybníka Naděje, obvod kmene 473 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 12 – *Klec, oak on the inner side of the dam near south-western edge of Naděje fishpond, girth 473 cm (photo by J. Prach 2006).*

Obr. 13 – Klec, dub na hrázi mezi rybníky Skutek a Láska, dnes už torzo, obvod kmene 430 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 13 – *Klec, oak on the dam between Skutek and Láska fishponds, nowadays only tree torso, girth 430 cm (photo by J. Prach 2006).*

duben 2001). Strom měl v roce 2006 ještě poslední živé větve, minimálně od roku 2009 je zcela suchý, patrně citlivým ošetřením změněný v torzo – vysoký válcovitý kmen nahoře s pahýly větví (obr. 13). Literatura: Nechvátal 1989 in Kolektiv (1977–1989). V řadě dále severněji rostou ještě další podobné duby, opět ve svahu nad rybníkem Skutek. Asi 20 m severně od košatého dubu stojí dub (49,10968°N, 14,75110°E) s průběžným kmenem (o = 398 cm, 80–230, duben 2006), na bázi nádorovitě zbytnělým, nesoucím silně proschlou, postupně odumírající korunu. Hned nedaleko severněji dotváří trojici sousedících dubů dub (49,10975°N, 14,751122°E) s průběžným, nahoře prohnutým, ze strany hráze vysoko odvětveným kmenem s výraznými boulemi a jizvami, z nichž některé mají vyhnílé středy (o = 363 cm, 110–200, leden 1991), který také postupně silně prosychá. Severněji (49,11028°N, 14,75143°E) roste dub s esovitě prohnutým kmenem (o = 383 cm, 110–210, leden 2001), který minimálně od roku 2009 leží vyvrácený a spadlý do rybníka. V severní třetině hráze ve svahu k rybníku Skutek (49,11057°N, 14,75160°E) roste dub s průběžným kmenem (o = 416 cm, 70–170, leden 2001), při bázi s otvorem do vypálené centrální dutiny. Jižněji, při jz. rohu rybníka Skutek (49,10719°N, 14,75031°E) roste dub nápadný lahovitým kmenem s téměř 3 m vysokým portálem do dutiny ze směru od silnice. Krátký kmen (o = 435 cm, cca 70–140, duben 2006) se nad dutinou náhle dělí do trsu silných, vzhůru a nad rybník směřujících větví poměrně zachovalé koruny. Výrazné kořenové náběhy sbíhají po svahu hráze. U konce areálu technických budov, u záp. rohu rybníka Dobrá vůle (49,10670°N, 14,75033°E) najdeme ještě dvojici se dub s vyhnílym, boulovitým kmenem (o = 398 cm, cca 80–160 pod boulí, duben 2006).

V lese nedaleko hráze rybníka Klec, 80 m sev. od jejího západního konce, v zatáčce lesní cesty směrem k rybníku Blaník (49,09805°N, 14,76263°E) roste pokřivený, olámaný, bizarní dub. Z šikmo rostlého boulovitého kmene s dutinami (o = 470 cm, 100–150 šikmo, září 2006, kontrola leden 2017) je vylomená silná větev a na kmeni byly patrně plodnice sírovce. Z koruny zbyl nepravidelný řídký fragment (obr. 14).

U západního břehu rybníka Klec, v severní části na jednom z valů bývalého hradu Fuglhauz (přibližně 49,09173°N, 14,76423°E) roste dutá lípa srdčitá s boulovitou zduřelou bází kmene a nahoře vytáhlým úzkým kmenem. Zcela dutý kmen se vyvrátil a byl změřen už ležící (o = 407 cm, 200 „zdola“, nad boulí, prosinec 2014; obr. 15). Literatura: Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989).

V prostoru před nedalekou rybářskou baštou (Klec č. p. 15) stojí dvě lípy srdčité, občas se ztrácející v hranicích složeného dřeva. Severní z nich, rostoucí vedle kůlny asi 40 m sz. od bašty (49,089806°N, 14,761810°E), je nápadný strom s krátkým svalcovitým kmenem (o = 418 cm, 100, prosinec 1999), který se brzy dělí do dvojice vzhůru směřujících hlavních kosterních větví (obr. 16). Několik desítek metrů jižněji (49,08933°N, 14,76172°E) roste druhá podobná lípa. Má velmi nepravidelný, svalcovitý kmen s mnoha boulemi, na bázi obrostlý výmladky (o = 448 cm, 110–120, prosinec 1999). Kmen se patrně původně dělil do asi pěti kosterních větví. Ze tří z nich zbyly jen duté jizvy porostlé mechem a se zavalenými okraji, což se projevuje na nápadné asymetrii kmene i jednostranné koruny, nyní tvořené dvojicí vzhůru směřujících, obloukovitých a vidličnaté se dělicích kosterních větví se žebrovitými bázemi (obr. 17).

Stromořadí na mohutné hrázi ze záp. strany rybníka Potěšil tvoří mnoho stromů, většinou vzrostlých dubů, které však nepatří k nejmohutnějším. Zajímavostí je, že mnohé zdejší duby byly zdokumentovány již ve 40. letech 20. stol. (Anonymus 1941), ale přesná asociace tehdejších měření s konkrétními dnešními jedinci by byla obtížná. Výrazná je zde dvojice stromů 380 m od jižního konce hráze. Dub na horní hraně vnitřní strany hráze (49,07519°N, 14,76254°E) má výraznou šikmou a dlouhou jizvou otevřenou dutinu v kmeni (o = 421 cm, 130–270, březen 2018; obr. 18) a na kmeni kovový štítek s číslem 674. V jeho sousedství severněji (49,07533°N, 14,76251°E) vrůstá do hráze a roste šikmo nad rybník lípa srdčitá (o = 436 cm, 30–170, březen 2018). Jde o bohatě zavětvený zdravý strom s převislými větvemi nad rybník (obr. 19). Z kmene lípy odbočuje kosterní větev či boční kmen ve výšce 1 m. Několik větších dubů roste přibližně uprostřed hráze. Strom s obloukovitě prohnutým kmenem na návodní straně hráze (49,07912°N, 14,76215°E, o = 392 cm, 130–300, březen 2018) a kovovým štítkem s číslem 174 na kmeni má bohatou korunu.

Obr. 14 – Klec, dub v lese sz. od hráze rybníka Klec, obvod kmene 470 cm (foto J. Prach 2013).

Fig. 14 – Klec, oak in the forest northwest of Klec fishpond dam, girth 470 cm (photo by J. Prach 2013).

Přibližně 50 m severněji u sjezdu z hráze do rybníka (49,07997°N, 14,76198°E) roste košatý dub s kmenem s boulemi a nádory a menší korunou (o = 428 cm, 80–200, J. Michálek 1999, kontrola března 2018; obr. 20) a štítkem s číslem 176. Severněji, 250 m jižně od výpusti, také na svahu hráze k rybníku (49,08108°N, 14,76172°E) roste olámaný dub s dutinami a poslední živou větví (o = 417 cm, 130–300, březen 2018; obr. 21). Menších dubů s kmeny obvodů kolem 3 m je na hrázi větší množství a nebyly podrobněji dokumentovány.

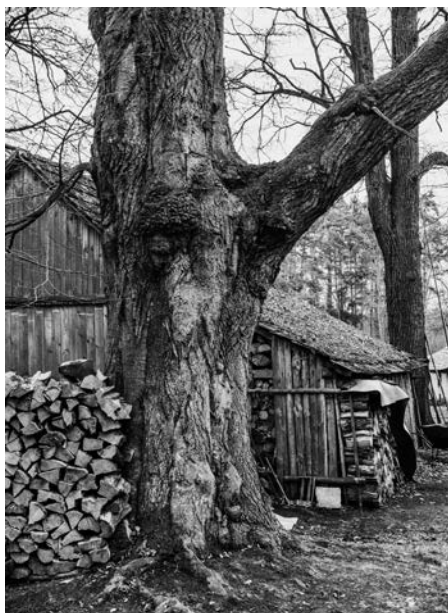
Lomnice nad Lužnicí

Hráz rybníka Velký Tisý:

Na mohutné hrázi starobylého rybníka Velký Tisý roste stromořadí převážně dubů, z něhož několik jedinců vyniká svojí mohutností (obr. 22). Nejsilnější a nejhezčí stromy rostou v západní části hráze. Zde na hrázi, proti sádkám Šaloun, 220 m od záp. konce hráze se na straně nad vodou rybníka

Obr. 15 – Klec, vyvrácená lípa v severní části areálu zbytků bývalého hradu, obvod kmene 407 cm (foto J. Prach 2006).
Fig. 15 – Klec, former lime tree in the northern part of Klec castle remains, girth 407 cm (photo by J. Prach 2006).

Obr. 16 – Klec, severní ze dvou lip v prostoru před rybářskou baštou západně od rybníka Klec, obvod kmene 418 cm (foto J. Prach 2013).

Fig. 16 – Klec, the northern of two lime trees in front of the solitary house west of Klec fishpond, girth 418 cm (photo by J. Prach 2013).

Obr. 17 – Klec, jižní ze dvou lip v prostoru před rybářskou baštou západně od rybníka Klec, obvod kmene 448 cm (foto J. Prach 2013).

Fig. 17 – Klec, the southern from two lime trees in front of the solitary house western near Klec fishpond, girth 448 cm (photo by J. Prach 2013).

Obr. 18 – Klec, dub na hrázi rybníka Potěšil, 380 m od jižního konce hráze, obvod kmene 421 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 18 – Klec, oak on Potěšil fishpond dam, 380 m from the southern end of the dam, girth 421 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 19 – Klec, lípa na jižní části hráze rybníka Potěšil, obvod kmene 436 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 19 – Klec, lime on the southern part of Potěšil fishpond dam, girth 436 cm (photo by J. Prach 2018).

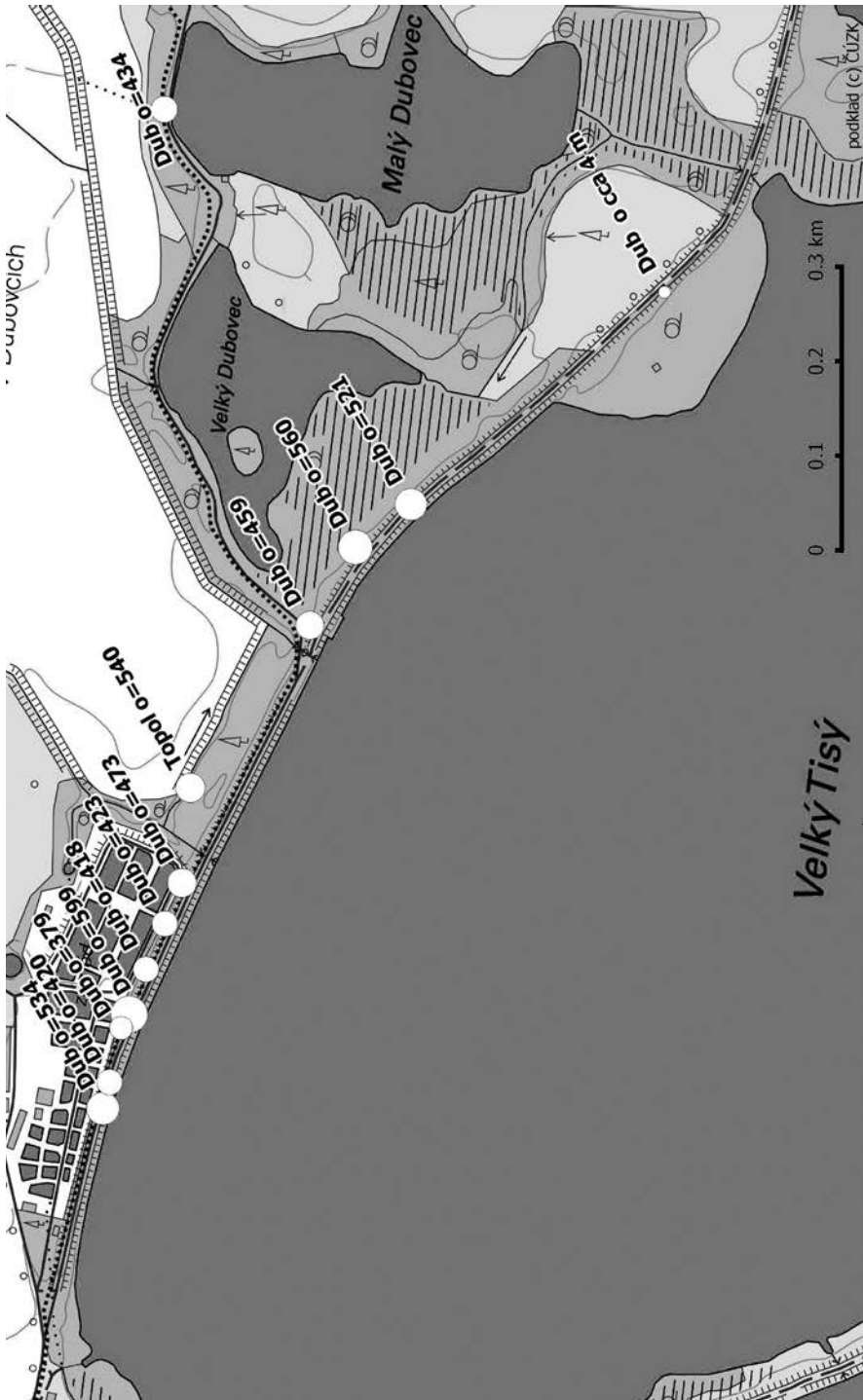
Obr. 20 – Klec, dub zhruba uprostřed hráze rybníka Potěšil, obvod kmene 428 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 20 – Klec, oak approx. in the middle of Potěšil fishpond dam, girth 428 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 21 – Klec, dub na hrázi rybníka Potěšil 250 m již. od výpusti, obvod kmene 417 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 21 – Klec, oak on Potěšil fishpond dam, 250 m south of the pond discharge, girth 417 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 22 – Mapa hráze rybníka Velký Tisý a okolí s vyznačením popisovaných stromů.
Fig. 22 – Map of Velký Tisý fishpond dam with localities of described trees.

zvedá krásný košatý dub (49,06802°N, 14,71084°E). Je to strom s nízkým, podsaditým kmenem (o = 534 cm, 90–110, únor 2005; obr. 23), ze kterého ve výšce 2,5 m vybílá nad rybník téměř jako kmen silně dvojvětví s otvory do dutin. Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989), Nechvátal 1989 in Kolektiv (1977–1989).

Na návodní straně hráze, asi 15 m východně od předchozího nápadného dubu (49,06799°N, 14,71117°E) roste menší dub s přímým kmenem (o = 420 cm, 110–170, únor 2005). Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989).

Naproti, na severní straně hráze, mezi cestou a plotem areálu sádek (49,06795°N, 14,71197°E) roste menší dub s prohnutým boulovitým kmenem (o = 379 cm, 130, únor 2005) a košatou, ale hodně proschlou korunou. Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989).

Nedaleko východněji, také na severní vzdušné straně hráze Velkého Tisého, ale už uvnitř oploceného areálu sádek Šaloun (49,06789°N, 14,71218°E) roste nejmohutnější zdejší dub a zároveň jediný chráněný jako památný strom („Dub u Velkého Tisého“, kód ÚSOP 102977, dřívě 303050.1/1). Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989). Je to zdravý, košatý strom s rozložitou korunou. Z průběžného kmene (o = 599 cm, 120–220, únor 2005, výška celého stromu 22,5 m) odbočuje šikmo vzhůru i vodorovně do stran mnoho dlouhých a silných větví. Na bázi kmen přechází do mohutných kořenových náběhů, sbíhajících po svahu hráze. Dub vypadá, že přes svoji mohutnost a stáří je v dobrém zdravotním stavu a je jen velmi málo proschlý (obr. 24).

V řadě dále směrem na východ, v severním svahu hráze a uvnitř oploceného areálu sádek Šaloun je několik dalších menších dubů [literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989)], z nichž vesměs zbývají torza. 50 m východně od památného stromu (49,06780°N, 14,71287°E) roste proschlý dub s bizarním boulovatým kmenem (o = 418 cm, 100–190), s velkou, k severu otevřenou dutinou.

Obr. 23 – Lomnice, dub na hrázi rybníka Velký Tisý proti sádkám Šaloun, obvod kmene 534 cm (foto J. Prach 2008).

Fig. 23 – Lomnice, oak on Velký Tisý fishpond dam opposite Šaloun fish hatchery, girth 534 cm (photo by J. Prach 2008).

Obr. 24 – Lomnice, dub na hrázi rybníka Velký Tisý v areálu sádek Šaloun chráněný jako památný strom, obvod kmene 599 cm (foto J. Prach 2008).

Fig. 24 – Lomnice, oak on Velký Tisý fishpond dam in the fenced area of Šaloun fish hatchery, girth 599 cm (photo by J. Prach 2008).

O 50 m dále (49,06767°N, 14,71355°E) je další dub s přímým kmenem a malou korunou ($\phi = 423$ cm, 100–180). V samém jihovýchodním rohu areálu sádek (49,06756°N, 14,71417°E) se tyčí ve dvojici s menším dubem suchý dub s dutým, olámaným kmenem, s částečně opadanou borkou ($\phi = 473$ cm, 40–170, únor 2005, kontrola říjen 2018).

Ze severu pod hrází Velkého Tisého, u stoky, 80 m vých. od sádek (49,06760°N, 14,71555°E) roste nenápadně mezi náletovými dřevinami relativně silný topol (asi kanadský). Jeho kmen ($\phi = 540$ cm, 130–140, říjen 2018, obr. 29; v roce 2005 480 cm) se ve 4 m dvojí a nese velkou řídkou korunu.

Přibližně v polovině dlouhé hráze Velkého Tisého, u výpusti a odbočky cesty a menší hráze k rybníkům Velký a Malý Dubovec stojí další dub. Roste na vnější straně hráze (49,06668°N, 14,71811°E). Košatý strom má zdola dutý, válcový kmen ($\phi = 459$ cm, 130–260, říjen 2018). Kmen nese korunu z mnoha dlouhých obloukovitých větví. Ta je dnes už značně prořídla (obr. 25).

Obr. 25 – Lomnice, dub na hrázi rybníka Velký Tisý u odbočky k rybníkům Velký a Malý Dubovec, obvod kmene 459 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 25 – Lomnice, oak on Velký Tisý fishpond dam at the turn towards Velký and Malý Dubovec fishpond dam, girth 459 cm (photo by J. Prach 2018).

Dále východněji, na vnějším svahu hráze, asi 60 m východně od násypky (49,06635°N, 14,71932°E) stojí dnes už suchý dub s boulovatým, dutým kmenem (o = 560 cm, 60–190, únor 2005 – měření, strom ještě živý, kontrola březem 2018, suchý) a střídmostou, vysoko nasazenou korunou (obr. 26). Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989), Nechvátal 1989 in Kolektiv (1977–1989).

Na vnější hraně koruny hráze dále východněji (49,06588°N, 14,72004°E) roste nápadný dub s vysokým, silným kmenem se zatlučenými železy (o = 521 cm, 120–160, únor 2005 měření, kontrola stromu březem 2018). Z kmene s četnými požerky tesaříka obrovského trčí pahýly větví, nahore ve fragmentu koruny je poslední částečně živá větev (obr. 27). Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989).

Na této východní části hráze roste ještě několik dalších, ale méně výrazných dubů a jejich torz s obvodem kmene okolo 3,5–4 m.

Na hrázi rybníka Malý Dubovec, na vnější straně hráze, ze severu v kraji cesty proti výpusti (49,06870°N, 14,72524°E) roste dub s rovným kmenem, který začíná zdola od cesty vyhnívat do dutiny (o = 434 cm, 90–120, únor 2005). Dělí se do chocholu více kosterních větví, tvořících relativně širokou korunu (obr. 28). Literatura: Hlásek 1986 in Kolektiv (1977–1989).

V okolí dvora Šaloun ještě zaujmou dva jilmy vazy. Mohutnější z nich roste v západním kraji silničky sv. od dvora, několik desítek metrů před stoupáním silničky na hráz Služebného rybníka (49,07175°N, 14,71347°E). Má rozbrázděnou bázi kmene (o = 358 cm, 120–220, říjen 2018) obrostlou výmladky a nepravidelnou korunu (obr. 30). Menší jilm roste jako solitéra ze západní strany při dvoře (49,06947°N, 14,71031°E; o = cca 3 m).

Obr. 26 – Lomnice, dnes suchý dub na hrázi rybníka Velký Tisý východně u násypky, obvod kmene 560 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 26 – Lomnice, nowadays dead oak on Velký Tisý fishpond dam east of the fish feed equipment, girth 560 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 27 – Lomnice, dub na vnější straně východní části hráze rybníka Velký Tisý, obvod kmene 521 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 27 – Lomnice, oak on outer side of the eastern part of Velký Tisý fishpond dam, girth 521 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 28 – Lomnice, dub na hrázi rybníka Malý Dubovec, obvod kmene 434 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 28 – Lomnice, oak on Malý Dubovec fishpond dam, girth 434 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 29 – Lomnice, topol pod hrázi rybníka Velký Tisý, obvod kmene 540 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 29 – Lomnice, poplar tree northern under Velký Tisý fishpond dam, girth 540 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 30 – Lomnice, jilm u silničky od dvora Šaloun k hrázi rybníka Služebný, obvod kmene asi 358 cm (foto J. Prach 2016).

Fig. 30 – Lomnice, elm near the road between Šaloun settlement and Služebný fishpond dam, girth approx. 358 cm (photo by J. Prach 2016).

V louce u jv. konce rybníka Šatlavy, 200 m jz. od železniční trati (49,05900°N, 14,740812°E) roste dříve soliterní, nyní trochu křovinami obrostlá borovice lesní. Strom je pravděpodobně srostlý dvojkmen (o = 279 cm, 50–60 šikmo, březen 2016). Kmeny se dělí ve výšce 1,6–1,8 m (patrná puklina do začínající dutiny) a z kmenů postupně od 1 m výšky odbočují větve připomínající svícen a tvořící zdravou hustou korunu (obr. 31).

Lužnice

Na rozhraní pole a louky mezi Lomnicí nad Lužnicí, Klecí a Lužnicí, 850 m jz. od silničního mostu přes Lužnici u Klece (49,08758°N, 14,74164°E) roste nepřilíš silný, ale působivě tvarovaný soliterní dub. Má hustou symetrickou korunou na krátkém kmenu tvaru vázy (o = 351 cm, 85–90, leden 2018). Kmen ukončuje růžice kořenových náběhů, částečně vyhníllých, s velkými požerky, místy bez borky. Větve v koruně jsou boulované, kostrbaté a některé poškozené (obr. 32).

Obr. 31 – Lomnice, borovice v louce u jv. konce rybníka Šatlavy, obvod kmene 279 cm (foto J. Prach 2016).

Fig. 31 – Lomnice, pine in meadow near the south-eastern edge of Šatlavy fishpond, girth 279 cm (photo by J. Prach 2016).

Mezi Lužnicí a Klecí v okolí samoty u Zahradníků rostly dva duby. Z mohutnějšího z nich zbývá suché torzo, tyčící se v remízku 150 m sev. od samoty U Zahradníků (49,081819°N, 14,756014°E). Pravidelně rostlý strom s rovným kmenem (o = 491 cm, 130–160, říjen 2005), dole s mohutnými kořenovými náběhy, který se od 7 m postupně dělil do velké polokulovité koruny, byl do roku 2008 zdravý, ale v roce 2009 náhle velmi prochl a odumřel. Kmen s větvemi s postupně opadávající borkou tu stojí dodnes (obr. 33). Z nedalekého dubu už nezbylo nic. Rostl v linii mladších dřevin podle strouhy, 300 m sz. od samoty U Zahradníků (49,08213°N, 14,75261°E). V roce 2005 byl už mrtvý, s dřevokaznými houbami na silném, nakloněném, dutém kmenu (o = 488 cm, 130–140 šikmo, leden 2006). Postupně se rozpadl zcela.

Při levém břehu Lužnice mezi obcí Lužnicí a samotou U Šochta, v pásu mezi polem a řekou 500 m severně od jezu (49,07229°N, 14,75916°E) roste silný topol (nejspíš topol kanadský). V kuželovitém kmenu (o = 483 cm, 120–160, září 2007) s rozbrázděnou borkou je ze sz. strany otvor do centrální dutiny vysoký 3 m a široký 20 cm. V dutině rostou blíže neurčené bílé kloboukaté dřevokazné houby. Kmen nese velikou, kulatou, zdravě vypadající korunu (obr. 34).

Na východním úpatí Slepíčích vršku, písčité duny sv. od Lužnice (49,07033°N, 14,76265°E), roste vícekmenná, ale vzhledem mohutná borovice lesní. Jde o čtyři kmeny srostlé při patě (srůsty do 80 a 150 cm, výše srůstají navzájem i větvemi, o = 450 cm, 20–45, leden 2012). Pátý kmen z jihu byl už dříve odříznutý. Strom je zavětvený až k zemi, koruna je i přes část olámaných větví hustá, se široce kuželovitou vrcholovou částí (obr. 35).

Před východní branou areálu mlýna na sv. okraji Lužnice (49,06872°N, 14,75900°E) stojí silný akát. Ač při pohledu z dálky se celý strom nejeví největší, tak jeho kuželovitý kmen je ve spodní části na akát nezvykle silný (o = 439 cm, 130–140, výška stromu 18 m, duben 2014). Sbíhavý kmen je bohatě členěný, s hrubým reliéfem (boule a rýhy) a je dutý. Ve zhruba 5 m výšky se dělí na tři hlavní kosterní větve, tvořící malou korunu. Ta je ve vrcholových partiích olámaná (obr. 36).

V obci Lužnice, na hlavní ulici z návsi k železniční zastávce, 225 m jz. od kaple sv. Jana Nepomuckého roste u křížku dvojice lip (49,06096°N, 14,75465°E). Severní (pravá) z dvojice je silnější, má krátký kmen (o = 418 cm, 90–130, leden 2018; zjevně přirůstá, v roce 2006 naměřeno o 20 cm méně) vázovitého tvaru, který se pod projmutím dole rozbíhá do kořenových náběhů. Ze sedla ve výšce 2,1 m se vzhůru zvedají dvě dvojice dole zjizvených hlavních kosterních větví stabilizovaných pružnou bezpečnostní vazbou. Sousední lípa má rovněž výrazné kořenové náběhy, kmen slabší (o = 285 cm, 130–140, leden 2018) a asymetrickou korunu (obě lípy na obr. 37).

Nápadná solitérní lípa srdčitá roste u železniční zastávky Lužnice, za příkopem při hlavní silnici, mezi přejezdem a odbočkou do obce (49,05440°N, 14,75012°E). Strom má kmen (o = 407 cm, 90–130, prosinec 2017) vázovitého tvaru a s puklinovitými otvory. Dole kmen ukončují kořenové náběhy sbíhající do příkopu. Ze sv. strany je v jizvě po vylomené větvi otvor do centrální dutiny. Poměrně hustá koruna je nepravidelná a kmen výrazně obrůstá výmladky (obr. 38).

U silničky z Lužnice k rybníku Rožmberku, ze západu před areálem sádek, před plotem u domku (49,04929°N, 14,759522°E) roste dub s mírně k jihu nakloněným válcovitým kmenem (o = 438 cm, 130–140, leden 2018), po kterém se táhne šikmá zarůstající spára, asi od blesku. Silné spodní větve rozložitého stromu byly odstraněny, větve nad domkem jsou zkracovány (obr. 39).

U hájovny Smítka rostly na levém břehu koryta vedoucího z bezpečnostního přelivu rybníka u torza bývalého mostu tři duby. Někdy bývají popisovány spolu s hrázovými stromořadím na Rožmberku. Nepatřily však do této chráněné skupiny, stávaly těsně v k. ú. Lužnice. Ze severního dubu, nejsilnějšího z trojice (49,05530°N, 14,78777°E) je dnes ležící dolní část kmene porostlá shora mladými smrčky, horní část kmene je odříznutá. Byl to velmi mohutný dub s obvodem 650 cm v roce 1999, již tehdy suchý. Kmen se ve výšce 6 m dvojil (obr. 40). Jeho kořenové náběhy byly podemleté při povodni roku 2002 a v následujících letech strom spadl. Jihozápadní dub z trojice (49,05520°N, 14,78786°E) padl v roce 2017, nyní zde leží rozlámaný kmen. Vysoký dub s živým vrcholem měl obvod 467 cm (1999). Z jv. dubu z trojice (49,05525°N, 14,78797°E), nejbliže bývalému mostu, zbyl ležící kmen a stojící štěpina zbytku báze kmene. Rovný dutý dub s vysoko nasazenou korunou měl obvod 455 cm (1999).

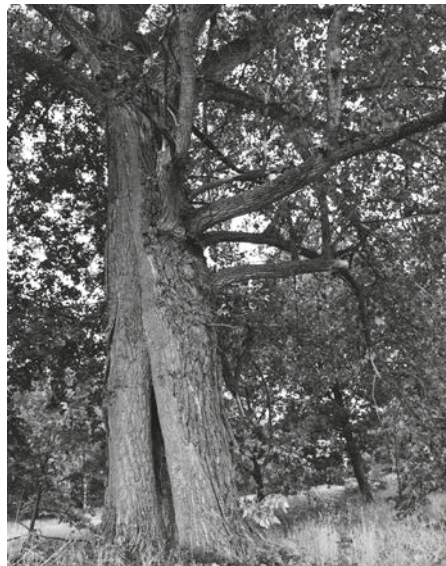
Obr. 32 – Lužnice, dub na rozhraní pole a louky mezi Lomnicí, Klecí a Lužnicí, obvod kmene 351 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 32 – Lužnice, oak in fields and meadows between Lomnice, Klec and Lužnice, girth 351 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 33 – Lužnice, torzo dubu v remízku 150 m sev. od samoty U Zahradníků, obvod kmene 491 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 33 – Lužnice, remains of oak tree 150 m north of U Zahradníků solitary house, girth 491 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 34 – Lužnice, topol na levém břehu Lužnice nedaleko samoty U Štocha, obvod kmene 483 cm (foto J. Prach 2007).

Fig. 34 – Lužnice, poplar on the left bank of the river Lužnice close to U Štocha solitary house, girth 483 cm (photo by J. Prach 2007).

Obr. 35 – Lužnice, borovice na východním úpatí Slepíčního vršku, čtyři při bázi srostlé kmeny mají dohromady obvod 450 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 35 – Lužnice, pine on the eastern side of Slepíčí vršek sand dune, four trunks with common girth 450 cm (photo by J. Prach 2006).

Obr. 36 – Lužnice, akát před východní branou areálu mlýna, obvod kmene 439 cm (foto J. Prach 2014).

Fig. 36 – Lužnice, black locust (false acacia, *Robinia pseudoacacia*) near eastern gate of the mill, girth 439 cm (photo by J. Prach 2006).

Obr. 37 – Lužnice, dvojice lip u křížku v centru obce, obvody 285 cm a 418 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 37 – Lužnice, two lime trees near crucifix in the village, girth 285 cm and 418 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 38 – Lužnice, lípa u železničního přejezdu a zastávky, obvod kmene 407 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 38 – Lužnice, lime near the train stop, girth 407 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 39 – Lužnice, dub ze západní strany areálu sádek pod hrází Rožmberka, obvod kmene 438 cm (foto J. Prach 2012).

Fig. 39 – Lužnice, oak near the western side of a fish hatchery area near Rožmberk fishpond, girth 438 cm (photo by J. Prach 2012).

Stará Hlína

Hráz rybníka Rožmberk:

Jižně od Lužnice se zvedá mohutná hráze známého rybníka Rožmberk. Na hrázi, zejména v jejím severním terasovitém svahu, roste mnoho starých dubů (obr. 41). Dříve šlo patrně o rozvolněný porost parkového charakteru, dnes jsou duby „utopené“ v porostu. Jako památné stromy je zde od konce 80. let vyhlášeno a chráněno stromořadí 76 dubů („Duby na hrázi rybníka Rožmberk“, kód ÚSOP 102974). V detailním pohledu však není situace tak jednoduchá. Některé stromy za 30 let od vyhlášení zanikly, naopak některá velká torza dubů nebyla zahrnuta mezi chráněné stromy, patrně pro

Obr. 40 – Lužnice, bývalý dub, nejsilnější z trojice dnes už spadlých dubů západně u hájovny Smítka, obvod kmene 650 cm (foto J. Michálek 1999).

Fig. 40 – Lužnice, former oak, largest from the group of three nowadays fallen oaks west of Smítka solitary house, girth 650 cm (photo by J. Michálek 1999).

nevalný stav už v 80. letech. Přesto stojí dodnes. Specifické pro duby na hrázi Rožmberka je, že byly dokumentovány opakovaně. Z časové řady údajů z let 1972, 1982, 1999, 2001, 2013 a 2018 lze pozorovat, jak se u mnohých stromů zhoršuje jejich zdravotní stav, postupně odumírají nebo zanikly úplně, případně jak někteří vitální jedinci přirůstají. Podrobnější analýza těchto dat by měla být předmětem samostatného článku.

Přinášíme přehled stromů (viz tab. 1, obr. 41) a podrobnější popis jen vybraných nejmohutnějších jedinců. Popsaný stav vychází z terénní kontroly z ledna 2018 (J. Michálek a J. Prach), kdy byl aktuální stav srovnáván s výsledky starých měření a revizí. Podrobnější popisy a rozsáhlá fotodokumentace je v archivu autorů, dokumentace z roku 1982 (Hlásek in Kolektiv 1977–1989), 2001 (Liers 2001b) a 2013 (Kohel 2013) je v archivu Správy CHKO Třeboňsko. Stromy byly číslovány od východu od hájovny Smítka směrem na západ k hlavní výpusti rybníka.

Poněkud překvapivě zjistil M. Kohel při podrobné revizi stromů v roce 2013, že čtyři z dubů ve vých. části hráze jsou duby zimní. I když patří k těm méně mohutným, tak nejsilnější z nich stojí za samostatnou zmínku. V rámci chráněného stromořadí se jedná o dub č. 3 (49,05362°N, 14,78640°E) na sev. straně lesního úseku nízké hráze. Stojí těsně pod její hranou. Má mírně nakloněný, průběžný válcovitý kmen ($\sigma = 480$ cm, 130–270) s několika rozměrnými boulemi a v dolní části dvě protáhlé štěrbinové odkrývající mrtvé dřevo kmene (obr. 42). Ostatní komentované duby, které bylo možné určit do úrovně duhu, jsou duby letní.

Dub č. 18 roste v již. svahu hráze k rybníku, 300 m jz. od vedlejší výpusti rybníka (49,05049°N, 14,77892°E). Je to mohutný, nakloněný dub s krátkým silným kmenem ($\sigma = 505$ cm, 100–170), plynule přecházejícím do silných kořenových náběhů. Kmen se původně dělil do trojice hlavních kosterních větví, bohatě členěných. Jedna z nich se asi v 80. letech vylomila a zbyla otevřená jizva, ve které je dobře patrné hnílobou rozpadlé dřevo. Asymetrickou korunu nesou dvě zbylé hlavní kosterní větve, silné a boulovaté. Větve ve spodní a střední části koruny jsou převážně mrtvé, pokroucené a dobře ošetřené, ve vrcholových částech koruny jsou dosud větve živé (obr. 43).

Dub č. 25 roste na sev. straně hráze, ve svahu těsně pod korunou (49,04953°N, 14,77454°E). Ke hrázi nakloněný dub má dlouhý, průběžný, válcovitý, dole mírně kuželovitě se rozvíjející kmen ($\sigma = 500$ cm, 115–220 šikmo). Ten ukončují prstovité, mechem porostlé kořenové náběhy, vyvinuté ze strany po svahu. Původně se kmen poměrně vysoko dělil do vidlice hlavních kosterních větví. Nyní zbyla jen jedna. Po druhé, vyložené, zůstal v plášti kmene nápadný otvor, odhalující zetlelé jádro kmene. Současnou malou, vysoko nasazenou a dosud živou korunu nese několik vrcholových, zčásti olámaných větví. V roce 1972 byl ještě rozložitý, ale v roce 1999 měl živé jen vrcholové větve, podobně jako dnes (obr. 44).

Dub č. 32 roste v hraně horní terasy v sev. svahu hráze, přímo pod pahýlem dubu č. 27 (49,04946°N, 14,77300°E). Je to velmi zachovalý dub, od 6 m „vidlák“. Obě šikmo vzhůru směřující hlavní kosterní větve jsou základem poměrně členitě, živé koruny. Válcovitý kmen ($\sigma = 489$ cm, 130–150) se dole rozšiřuje do úzkého bazálního kužele a nevýrazných kořenových náběhů. Na kmenu i spodních částech kosterních větví jsou pahýly větví, boule a jizvy odhalující mrtvé dřevo jádra (obr. 45).

Malebnou a nápadnou skupinu vytváří sice slabší, ale pohromadě rostoucí duby zhruba v polovině hráze, v jejím sev. svahu těsně pod horní hranou, blízko cesty (49,04930°N, 14,77273°E). Jde o duby č. 34 a 35. Východní z dvojice dubů srostlých v bázi má přímý kmen ($\sigma = 368$ cm, 130–140) s pahýly větví, západní z dvojice má nápadně zprohýbaný kmen ($\sigma = 404$ cm, 130–250 šikmo) s hlízovitou bází. Je obloukem vykloněný k hrázi a záhy se dělí do dlouhých kosterních větví řídké koruny nepravidelného tvaru. Fotogenickou skupinku dotváří o několik metrů níže na sz. rostoucí dub č. 36 a průhledy na okolní torza (obr. 46).

Nejatraktivnější duby hráze jsou stromy sklánějící své větve nad hladinu Rožmberka. Rostou na jižní, návodní straně, zhruba uprostřed hráze (730 m vých. od hlavní výpusti). Dub č. 39 (49,04902°N, 14,77192°E) se stal oblíbenou předlohou malířů a fotografů. Nízký strom je nápadný dlouhou horizontální kosterní větví (nyní už mrtvým pahýlem), odbočující z výrazně šikmé báze kmene nad hladinu rybníka. Kmen ($\sigma = 557$ cm, 0–80 hodně šikmo a pod větví; $\sigma = 420$ cm,

Obr. 42 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 3, nejmohutnější dub zimní v lese na vých. části hráze, obvod kmene 480 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 42 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 3, Quercus petraea oak inside forest on the eastern part of the dam, girth 480 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 43 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 18 ve svahu hráze směrem k rybníku 300 m jz. od boční výpusti, obvod kmene 505 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 43 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 18 on the slope of the fishpond dam, 300 m southwest of the smaller pond discharge, girth 505 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 44 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 25 na sev. straně ve střední části hráze, obvod kmene 500 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 44 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 25 on the northern side in the middle part of the dam, girth 500 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 45 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 32 v sev. svahu zhruba uprostřed hráze, obvod kmene 489 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 45 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 32 on the northern side approx. in the middle of the dam, girth 489 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 46 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, malebná skupina dubů v sev. svahu zhruba uprostřed hráze, zprava dub č. 35 o obvodu 404 cm, s ním srostlý dub č. 34 o obvodu 368 cm, v popředí nejbliže dub č. 36 a vlevo vzadu dub č. 32 (foto J. Prach 2018).

Fig. 46 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, nice group of oaks approx. in the middle of the dam, from the right oak No. 35, girth 404 cm, grown together with oak No. 34, girth 368 cm, in the foreground oak No. 36 and on the left in the background oak No. 32 (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 47 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, atraktivní dub č. 39 nad vodou ve střední části hráze, obvod kmene 557 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 47 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, interesting oak No. 39 above water of the fishpond in the middle of the dam, girth 557 cm (photo by J. Prach 2018).*

100–180 šikmo a nad větví se v místě odbočující větve ostře lomí k hrázi a dál je už podstatně slabší než mechem pokrytá báze. Nese malou nepravidelnou korunu na několika pokroucených, proschlých a pahýlovitých větvích (obr. 47).

Vedlejší dub č. 40 stojí rovněž na svahu hráze k rybníku (49,04899°N, 14,77165°E). Je to strom bizarního tvaru, kdy prstencovité ztloustnutí nad bází vytvořilo soudkovitý tvar spodní části kmene ($o = 578$ cm, 20–110). Nad touto ztlustlinou vybíhá z kmene k hladině rybníka dlouhá, silná a pokroucená kosterní větev, připomínající chobot. Vzhůru pokračující krátký kmen je zjizvený a ukončuje ho několik pahýlovitých kosterních větví. Ty nesou malou živou korunu (obr. 48). Jizvy po odřezaných větvích na kmene jsou z doby, kdy dub před zhruba 10 lety hořel. Tehdy hasiči odřezali větve a vzniklými otvory hasili dub vodou. Jen rychlou intervencí V. Fliegelové z Městského úřadu Třeboň se podařilo zajistit, že dub tehdy nebyl pod zámlinkou likvidace požáru pokácen.

Na protější straně stejně části hráze, ale naproti, na spodní terase v sev. svahu hráze roste dub č. 41 (49,04937°N, 14,77145°E), který na první pohled zaniká v porostu náletových dřevin a uniká pozornosti, přestože je mohutnější než popsaná dvojice dubů nad vodou. Jeden z nejsilnějších dubů hráze má mohutný, průběžný, válcovitý kmen ($o = 582$ cm, 130–210) s vyhnílymi jizvami a několika krátkými pahýly větví. Husté požerky tesařika obrovského jsou na dubu patrné jak na místech, kde z kmene borka opadala, tak i tam, kde se odchlípuje. Strom je však živý, vysoko nasazená koruna je ve spodní části pahýlovitá, proschlá, ve vyšších partiích poměrně košatá, přestože nedávno přišla vylomením severní kosterní větve o zhruba třetinu objemu (obr. 49).

Tab. 1 – Přehled mohutných stromů na hrázi Rožmberka. Zařazeny jsou všechny velké duby hráze o obvodu okolo 4 m a více, včetně dnes zaniklých, které figurovaly v některých z dřívějších soupisů. Číslování zachováváme takové, jaké bylo zřízeno v 80. letech 20. století při vyhlášení stromů za chráněné. Uvedeny jsou údaje z let 1972, 1999 (J. Michálek) a výsledky revize z roku 2018 (J. Michálek, J. Prach).

Tab. 1 – List of veteran trees on the Rožmberk fishpond dam. All oaks with girth about 4 m or larger are included, including former ones which were described during past researches. The numbers from 1980 s are used (from the time when the oaks were described to set up the law protection of the tree-line). We present data about these trees from 1972, 1999 (J. Michálek) and from 2018 (J. Michálek, J. Prach).

Číslo stromu Tree number*	Souřadnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích šetření Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Štítky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
-	49,05413°N; 14,78763°E	454	-	-	Rozpadlý pařez, v roce 1972 dutý dub.	-	
-	49,05424°N; 14,78752°E	521	526	497	Mrtvý, dutý, rozpadající se dub, už v roce 1972 suché rozdrožené torzo.	1281	
1	49,0541°N; 14,78736°E	neměřen	467	486	Živý dub s prohnutým kmenem a boulovitou bází.	49/1 a 1276	
-	49,05399°N; 14,78713°E	427	-	-	Ležící zbytky rozpadlého kmene, v roce 1972 suché torzo.	-	
2	49,05395°N; 14,78702°E	neměřen	neměřen	336	Dožívající nevýrazný dub.	1273	
-	49,05351°N; 14,78649°E	489	460	378	Mrtvý krátký dutý pahýl, slupka poloviny obvodu kmene. V roce 1972 vysoký dub, z poloviny suchý.	-	
3	49,05362°N; 14,7864°E	neměřen	neměřen	480	Živý, pěkný košatý strom. Největší z dubů zimních na hrázi. Popis viz text.	1264E	
4	49,05346°N; 14,78608°E	435	446	423	Torzo s jednou živou větví, z poloviny bez borky. V roce 1972 rozložlý, v roce 1999 s uraženou vrcholovou částí.	49/4 a 1259	
5	49,05327°N; 14,78582°E	neměřen	neměřen	neměřen	Suché torzo menšího dubu bez borky, obvod přibližně 3 m, údajně odumřel roku 1994.	-	
-	49,0531°N; 14,78568°E	471	406	-	Rozpadlý pařez a ležící kmen, 1972 suché duté torzo.	1334	
6	49,05319°N; 14,78556°E	neměřen	neměřen	395	Živý vytažený dub s dutinou v kuželovité bází otevřenou vysokým otvorem.	49/6 a 1250	
7	49,05272°N; 14,78486°E	neměřen	neměřen	318	Živý dub zimní s přímým, od boubí kostrbatým kmenem, na bázi mohutný nádor.	49/7 a 1230	

Číslo stromu Tree number*	Souradnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích setření Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Šítky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
8	49,05249°N; 14,78441°E	neměřen	neměřen	363	130–260	Živý dub zimní se spíralovitě vinutým kmenem, puklinou do dutiny a vysoko nasazenou korunou ze silných křivolakých větví.	49/8 a 1357
9	49,05246°N; 14,78415°E	neměřen	neměřen	339	130–160, trochu šíkmo	Mrtvé nakloněné torzo s upravenými pahýly větví, kmen z poloviny bez borky.	-
10	49,05217°N; 14,78347°E	neměřen	neměřen	379	130–300	Pěkný živý dub nakloněný od hráze, ve 3 m odbočuje silná kosterní větev.	49/10 a 1375
11	49,05202°N; 14,78318°E	neměřen	neměřen	neměřen	-	Mrtvé torzo malého dubu s ураženou vrcholovou částí (obvod pod 4 m).	49/11 a 1381
12	49,05166°N; 14,78195°E	neměřen	neměřen	368	120–180	Vitální dub zimní s čenými boulemi na kmeni a malou, ale hustou zbytkovou korunou.	49/12 a neč- telný
13	49,05141°N; 14,78104°E	neměřen	neměřen	342	130–190, přes odchlipující se borku	Mrtvý pahýl dutého dubového kmene bez koruny, v bázi s vysokým otvorem do dutiny.	49/13 a 406
14	49,05118°N; 14,78091°E	neměřen	neměřen	363	130–300	Dub s průběžným kmenem a řídkými olámanými hákovitými větvemi.	49/14 a 360
15	49,05109°N; 14,7803°E	neměřen	neměřen	391	130–260	Dub s esovitě prohnutým kmenem a dlouhou trhlinou v celé jeho délce. Uložený vrchol nahrazuje vidlice hákovitých větví.	49/15 a 416
16	49,05104°N; 14,78022°E	401	420	427	130–145	Dub s dlouhým a prohnutým kmenem se sokly větví, ukončený trojicí kosterních větví koruny.	49/16 a 417
17	49,05097°N; 14,77976°E	464	449	425	130–150	Mrtvé duté torzo s čenými pahýly větví.	49/17 a 424
18	49,05049°N; 14,77892°E	473	496	505	100–170	Mohutný, nakloněný dub s krátkým silným kmenem a vidlicí kosterních větví. Popis viz text.	321
-	49,05024°N; 14,7785°E	395	390	358	110–190	Mrtvý pahýl kmene se širokým portálem do centrální dutiny. V roce 1999 už pahýl.	317
19	49,0502°N; 14,77832°E	391	401	374	90–180	Mrtvé torzo bez borky. V roce 1999 už téměř suchý.	-
20	49,05022°N; 14,77773°E	neměřen	neměřen	389	130–180	Dub s vysokým, průběžným, dutým kmenem se sokly větví a vysoko nasazenou korunou.	437 a 49/20
21	49,04992°N; 14,77676°E	483	429	409	130–220	Mrtvé torzo dubu s fragmentem kostry koruny na pahýlu dutého, zprohýbaného kmene. V roce 1972 rozložité, v roce 1999 živý, ale silně proschlý.	444 a 49/21

Tab. 1 – Pokračování.
Tab. 1 – Continued.

Číslo stromu Tree number*	Souřadnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích seřtění Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Šítky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
22	49,04977°N; 14,77614°E	384	399	397	130–200	Mrtvé duté torzo s pahýly větví. V roce 1972 zdravý a vysoký, v roce 1999 ještě se zbytkem koruny.	49/22 a 450
23	49,04975°N; 14,77586°E	neměřen	neměřen	393	130–155	Dožívající torzovitý dutý dub s fragmentem koruny a poslední živou větví.	49/23 a 801
24	49,04962°N; 14,77494°E	565	561	393	130–200, přes otvor po vylomeném druhém kmenu	Mrtvý krátký pahýl s portálem do velké dutiny v místě vylomení druhého kmene. V roce 1972 živý dvojkmen srostlý do 2 m, v roce 1999 dvojkmen suchý.	49/24
25	49,04953°N; 14,77454°E	489	497	500	115–220, šikmo	Živý dub s průběžným kmenem a zbytkem koruny. Popis viz text.	49/25 a 466
26	49,04949°N; 14,77437°E	neměřen	neměřen	377	130–200	Živé torzo zizveného průběžného kmene se zbytkem koruny na bočních větvích a nápadnou jizvou po blesku.	49/26 a 467
27	49,04944°N; 14,77407°E	628	630	411	130–220	Mrtvý krátký zbytek dutého kmene s otvorem při bázi, kde byl dříve srostlý v dvojkmen. V roce 1999 jeden z nejsilnějších dubů hráze, ale už mrtvý.	49/27 a 468
28	49,04954°N; 14,77401°E	409	434	450	130	Živý dub s poměrně bohatou korunou na průběžném kmenu bez vrcholu.	49/28 a 769
29	49,04964°N; 14,77359°E	neměřen	neměřen	-	-	Zanikl beze stopy. Údajně odumřel r. 1991, do roku 2001 měl obvod okolo 4 m.	-
30	49,0494°N; 14,77334°E	neměřen	neměřen	418	130–210	Živý dub s dutou kuželovitou bází, pahýly silných větví na kmenu nakloněném k hrázi a vysoko nasazenou korunou.	49/30 a 477
31	49,04943°N; 14,77311°E	neměřen	neměřen	318	120–155	Mrtvý pahýl se zbytky větví, kmen v dolní polovině bez botky.	-
32	49,04946°N; 14,773°E	448	470	489	130–150	Dub v dobrém stavu, kmen od 6 m dělený do vidlice. Popis viz text.	49/32 a 760
33	49,04945°N; 14,77283°E	neměřen	neměřen	-	-	Rozpadlý zbytek ležícího kmene, údajně odumřel v roce 1993.	-
34	49,0493°N; 14,77273°E	neměřen	neměřen	368	130–140	Východní z dvojice v bázi srostlých dubů, s přímým kmenem, vysoko nasazenou, olámanou korunou. Popis viz text.	49/34 a 482

Číslo stromu Tree number*	Souradnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích setření Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Šitky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
35	49,04927°N; 14,77272°E	370	389	404	130–250, šikmo	Živý dub, západní z dvojice v bázi srostlých dubů, se zprohýbaným kmenem nakloněným nad cestu a křivolakými větvemi. Popis viz text.	49/35 a 481
36	49,0493°N; 14,77267°E	355	370	374	130–220	Dub s přímým kmenem s otvory v jízvách po olámaných větvích a vysoko nasazenou korunou. Tvoří trojici s předchozími.	49/36 a 483
-	49,04934°N; 14,77246°E	438	436	432	130–150	Mrtvé olámané duté torzo (8–9 m vysoké), ze 2/3 bez borky, romantická skulptura. V roce 1972 už duté torzo.	755
37	49,04945°N; 14,7724°E	450	481	463	130–230	Mrtvé vysoké torzo kmene s pahýly větví, bez koruny. V duté kuželovité bázi je otvor do dutiny.	49/37 a 996
38	49,04941°N; 14,77206°E	483	491	490	130–170	Mrtvé, vysoké, obloukovitě vykloněné torzo kmene s uraženou korunou, sokly a pahýly větví. V roce 1972 živý, v roce 1999 už bez koruny.	49/38 a 999
39	49,04902°N; 14,77192°E	554	556	557	0–80, hodně šikmo	Živý nízký dub atraktivního vzhledu, s pahýlem věve nad hladinu, ve dvojici s následujícími. Popis viz text.	49/39
40	49,04899°N; 14,77165°E	613	568	578	20–110	Živý mohutný dub bizarního tvaru s prstencovitými ztloustnutími krátkého kmene. Popis viz text.	49/40, 198 a 8
41	49,04937°N; 14,77145°E	553	568	582	130–210	Živý silný dub s průběžným kmenem, jeden z nejmohutnějších, s výraznými požerky tesáříka obrovského. Popis viz text.	49/41 a 1004E
42	49,04902°N; 14,77132°E	464	475	491	110–170, šikmo	Živý, výrazně vykloněný dub s vysokým otvorem do dutého kmene, od 2,5 m se děličko do vidlice kosterních větví, z nichž jen větev k rybníku je bohatě zavětvená.	49/42 a 194
43	49,0492°N; 14,77098°E	480	502	485	130–230	Mrtvé vysoké torzo průběžného kmene s upravenými pahýly větví v horní části, která je bez borky. V roce 1972 zdravý, ale dutý, v roce 1999 téměř suchý strom.	49/43 a 738
44	49,04913°N; 14,77057°E	480	506	500	130–150	Dožívající upravené torzo kmene s nápadnou kuželovitou bází. Popis viz text.	49/44 a 736
45	49,04906°N; 14,77008°E	518	530	530	130–220	Živý, dutý, obloukem vykloněný, nízký doširoka větvený dub s velkým otvorem v bázi. Popis viz text.	49/45 a 507 a 180
46	49,04915°N; 14,77003°E	neměřen	neměřen	433	130–150	Dožívající dub má průběžný kmen s nápadným nádorem a pahýly silných větví. Zbytky živých větví v olámané koruně.	49/46 a 1012
47	49,04901°N; 14,76988°E	456	454	469	130–230	Živý, nízký, košatý, do šířky větvený dub v dobřím stavu, s prstencovitým ztloustnutím nad bází.	49/47 a 509 a 182

Tab. 1 – Pokračování.
Tab. 1 – Continued.

Číslo stromu Tree number*	Souřadnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích šetření Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Šítky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
-	49,0492°N; 14,76961°E	437	neměřen	ležíci	-	Mrtvý, ležící, vyvrácený kmen. V roce 1972 zdravý.	-
48	49,04893°N; 14,76917°E	neměřen	neměřen	385	130–250	Živý dub s průběžným boulovitým kmenem s pahýly silných větví a olámanou, vysoko nasazenou, jen zčásti živou korunou.	49/48 a 512 a 195
49	49,0489°N; 14,76886°E	556	607	593	130 až cca 300, mírně šikmo	Nyní nejsilnější dub na hrázi. Kmen s výrazně kuželovitou bází, nakloněný ke hrázi. Popis viz text.	49/49 a 514 a 199
asi 50	49,04899°N; 14,7688°E	neměřen	neměřen	-	-	Mrtvý, ležící, rozpadlý kmen na terase hráze pod dubem č. 49, pravděpodobně někdejší č. 50 (udávaný obvod cca 4 m).	-
51	49,04883°N; 14,76793°E	505	533	-	-	Mrtvý, ležící, dutý dub bez borky, roku 1999 už suchý. V roce 2013 stál (Kohel 2013).	-
52	49,04882°N; 14,7679°E	neměřen	neměřen	409	130–210	Živý dub s průběžným kmenem vykloněným k hrázi, s pahýly větví. Zbytek vysoko nasazené koruny na silnější větví z vrcholové vidlice.	49/52 a 521
-	49,04873°N; 14,76693°E	613	592	542	130–220	Mrtvý, asi 5 m vysoký pahýl bez borky, zbytek dřívě asi nejsilnějšího dubu na koruně hráze. V roce 1972 živý, v roce 1999 už mrtvý. Popis viz text.	534
53	49,04874°N; 14,76669°E	neměřen	neměřen	436	110–230	Mrtvý, ke hrázi nakloněný pahýl kmene s uraženou korunou.	49/53 a 535 a 239
asi 54	49,0487°N; 14,76653°E	neměřen	neměřen	-	-	Mrtvý, dlouho ležící tlající kmen, asi původní č. 54.	-
55	49,04865°N; 14,76638°E	465	483	499	130–240	Živý, ke hrázi nakloněný dub, relativně zachovalý, s krátkým silným kmenem ukončeným trojicí kosterních větví.	49/55 a 537 a 241
56	49,04867°N; 14,76619°E	468	490	461	130–220	Mrtvý dub většinou bez borky, se zachovalou kostrou dlouhých a silných větví v koruně. Zlomy citlivě ošetřeny.	539 a 243
57	49,04862°N; 14,76585°E	514	538	500	130–230	Mrtvý dub s průběžným kmenem nízko se dělícím do dvou hlavních kosterních větví. Kmen i větve většinou bez borky, zlomy citlivě ošetřeny.	49/57 a 540
-	49,04869°N; 14,76554°E	627	nemal-	zen	-	Mrtvý, dávno ležící, rozpadlý kmen dubu, v roce 1972 nejmohutnější jednokmenný dub na hrázi s dutým kmenem, později už nezmiňovaný.	-

Číslo stromu Tree number*	Souradnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích setření Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Šítky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
58	49,04853°N; 14,76542°E	463	501	494	130–250	Živý dub s dlouhým dutým kmenem s pahýly větví a velmi vysoko nasazenou kompaktní korunou.	49/58 a 541
59	49,0486°N; 14,7651°E	neměřen	neměřen	neměřen	-	Vitální dub s dlouhým kmenem s mnoha sokly po větvích a slabšími větvemi ve vysoko nasazené koruně. Pro malý obvod (asi 3,5 m) podrobněji nedokumentován.	49/59 a 680
60	49,0485°N; 14,76486°E	424	439	449	130–160	Živý torzovitý dub s průběžným válcovitým kmenem s pahýly větví, jizvami a otvory, ukončen zbytkovou řídkou korunou (č. 60 podle pořadí, šítek nezachován).	548 a 255
61	49,04849°N; 14,76436°E	neměřen	neměřen	381	120–220, šikmo	Mrtvý pahýl kmene nakloněného k hrázi, s pahýly větví pod zlomením.	49/61 a 555 (či 585 - nečitelné)
asi 62	49,04842°N; 14,76411°E	neměřen	neměřen	290	110–190, šikmo	Mrtvý nakloněný nízký pahýl kmene se zbytkem vzhůru odbočující věve (vidlák), téměř bez borky. (Slabý strom, není jisté zda je to č. 62.)	-
63	49,04843°N; 14,76403°E	neměřen	neměřen	332	105–180	Mrtvý pahýl přímého kmene (válec), bez korny, z poloviny bez borky.	49/63 a 558
64	49,04848°N; 14,76374°E	neměřen	neměřen	383	130–250	Mrtvý dub, čerstvě přelomený kmen, zbyl vysoký pahýl bez korny s trhlinou otevřenou do dutiny.	49/64, 1064
65	49,04824°N; 14,76376°E	551	573	504	130–240, šikmo	Mrtvé torzo kmene bez borky, nakloněné k rybníku. V roce 1972 vysoký, mohutný dub, v roce 1999 zcela suchý. Popis viz text.	-
66	49,04837°N; 14,76366°E	neměřen	neměřen	471	115–200	Živý dub s vysokým kmenem s boulemi, v patě přirostlý mrtvý pahýl dubu (o = 346 cm). Koruna vysoko nasazená, poměrně bohatá.	49/66 a 560
67	49,04834°N; 14,76343°E	490	535	543	110–230, shora částečně zasypan	Dominantní dub s mohutným průběžným kmenem a vysoko nasazenou semknutou korunou. Popis viz text.	49/67 a 562
68	49,04827°N; 14,76316°E	462	477	464	120–280 (300), šikmo	Živý torzovitý dub nakloněný k hrázi, s mnoha pahýly silných větví a zbytkovou korunou.	49/68, 564 a 273
69	49,04828°N; 14,76307°E	379	neměřen	402	120–130	Dožívající zjižené duté torzo, nakloněné od hráze, ve dvojici s předchozím dubem.	49/69, 565 a 274
-	49,04814°N; 14,76283°E	515	510	-	-	Dnes zaniklý dub, od 70. do 90. let 20. století stálo ve svahu hráze dominantní vybělené torzo kmene.	-
70	49,0483°N; 14,76266°E	neměřen	neměřen	381	80–160	Živý zdravý dub, k hrázi výrazně nakloněná rozložitá solitéra s košatou, nízkou nasazenou korunou.	49/70, 570, 277

Tab. 1 – Pokračování.
Tab. 1 – Continued.

Číslo stromu Tree number*	Souřadnice Coordinates [WGS 84]	Obvod kmene Girth of trunk [cm]			Výška, kde byl měřen obvod Height of girth measurement [cm]	Základní charakteristika stromu (leden 2018) s poznámkami z předchozích seřtení Basic tree description (January 2018) with remarks based on previous census	Štítky na stromě Plate on the tree [2018]
		1972	1999	2018			
71	49,04818°N; 14,7623°E	neměřen	neměřen	470	120–220	Živý dub s velmi bohatou, rozložitou korunou, vysoký otvor do dutiny v bázi prohnutého kmene.	49/71, 571
72	49,04821°N; 14,7621°E	475	494	433	120–210	Mrtvé nízké vybělené torzo kmene bez borky, pahýly větví citlivě upraveny. V roce 1972 zdravý dub, údajně uhynul v roce 1993.	-
-	49,04796°N; 14,76124°E	neměřen	352	352	40–115, šikmo mezi boulemi	Mrtvý krátký pahýl zprohýbaného kmene s několika sokly větví, nápadný hlízovitou bází.	1084
73	49,04812°N; 14,76117°E	492	530	537	90–200	Živý mohutný dvojkmene (od 3,5 m), jižní kmen s poslední živou větví, jinak torzovitý, severní kmen se zbytkovou korunou. Popis viz text.	49/73
74	49,04822°N; 14,76075°E	507	532	530	130–270	Živý dutý dub s rozložitou korunou a výraznými kořenovými náběhy, jeden z nejzachovalejších velkých dubů háze. Popis viz text.	49/74 a 646
75	49,04795°N; 14,75956°E	394	neměřen	-	-	Zamklý dub, nenalezen ani ve zbytcích. Ještě v roce 2013 stabilní suchý strom o obvodu 4 m (Kohel 2013).	-
76	49,04793°N; 14,75878°E	388	-	390	130–185	Mrtvý krátký pahýl kmene (válec) s kuželovitou bází. Z poloviny bez borky.	49/76 a 604

* Číslo stromu v rámci chráněného stromořadí / tree number within the protected tree-line

Dalším z větších dubů je dub č. 44, rostoucí na sev. straně hráze, na hraně spodní terasy (49,04913°N, 14,77057°E). Je to dosud živé, ošetřením (zkrácením terminálu a pahýlů) dotvořené torzo s posledními dvěma živými větvíčkami. Z průběžného kmene (o = 500 cm, 130–150) odbočuje šikmo vzhůru velmi silná a mírně zprohýbaná kosterní větev, délkou přesahující kmen. Všechny boční větve jak z kmenu, tak ze šikmé kosterní větve jsou mrtvé a šetrně upravené. Velký obvod kmene je dán výrazně kuželovitou bází, dutou či vyhnilou, jak prozrazuje například dlouhá puklina z vých. strany a otvor v jizvě po bývalé větvi z jihu. Dub byl skoro suchý už v roce 1999 (obr. 50).

Těsně pod hranou koruny hráze na sev. straně (49,04906°N, 14,77008°E) roste dub č. 45. Dub netypického vzhledu má dutý kmen (o = 530 cm, 130–220), v bázi s velkým otvorem do centrální dutiny. Kmen se obloukem stáčí ke koruně hráze. V místě otvoru patrně v minulosti přirůstal další, už dávno zaniklý kmen. Z kmene poměrně nízkou vyrůstá nápadně silná kosterní větev, obloukem (souběžně s terminálem) se zvedající vzhůru, ale delší než dutý a zjizvený terminál. Přestože je v koruně hodně mrtvých pahýlů, je dosud živá. Řídké živé větve jsou především ty, které vyrůstají ze spodní části kmene a směřují nad hráz. Terminál má několik živých větví jen v samém vrcholu (obr. 51).

Dub č. 49 na hraně koruny hráze, na sev. straně (49,04890°N, 14,76886°E), je v současnosti asi nejmohutnějším dubem na hrázi Rožmberka, a to především díky vysoké kuželovité bázi a mohutným prstovitým, přes 1 m vysokým kořenovým náběhům. Na dlouhém, průběžném, k hrázi (k jihu) vykloněném a ze severu vysoko mechtem porostlém kmenu (o = 593 cm, 130 až cca 300, mírně šikmo) je z již. strany několik větších boulí i silný pahýl po zaniklé silné větvi. Nad ním odbočuje nad hráz velmi dlouhá a silná kosterní větev. Je součástí vysoko nasazené koruny, kterou nese k severu se stáčeující terminál a několik dlouhých pokroucených větví z něj odbočujících. Ve své velikostní kategorii patří tento strom mezi nejzachovalejší zdejší duby. Je velmi dobře ošetřen (větve i pahýly). Přestože už v roce 1999 byl z valně většiny suchý, žije stále (obr. 52).

V prostoru mezi duby č. 52 a 53, ze severu těsně pod hranou koruny hráze (49,04873°N, 14,76693°E) se tyčí pahýl kmene původně asi nejsilnějšího dubu na koruně hráze. Při dokumentaci v roce 1972 byl dub živý, s obvodem kmene 613 cm. Mrtvý nebo ve špatném stavu je minimálně 30 let, proto nebyl v roce 1987 zahrnut mezi chráněné stromy. Dodnes je zachovaná 5,5 m vysoká dutá báze boulovitého kmene (o = 542 cm, 130–220 s několika pahýly větví – i dlouhými). Borka na většině plochy zbytku kmene už dlouho chybí. Vysoký a plynule se rozvíjející široký bazální kužel se zdola rozpadá. Ze severní strany (po svahu) je v něm velký, nepravidelný otvor do centrální dutiny, sype se z něj zetlelá dřevní hmota (obr. 53).

Dub č. 65 roste na jižní straně hráze 150 m vých. od výpusti (49,04824°N, 14,76376°E). Nyní zde spatříme mohutné, mrtvé, k hladině Rožmberka výrazně nakloněné nízké torzo kmene bez borky. Báze kmene (o = 504 cm, 130–240), který je rozpukaný podélnými stáčeujícími se spárami, přechází plynule do širokého kužele kořenových náběhů, výrazných hlavně po svahu hráze. Konce kořenových náběhů vyhnívají a jsou v nich otvory do centrální dutiny v bázi. Pahýl kmene i krátké zbytky silných větví jsou citlivě ošetřeny. Jedná se o jedno z nejnápadnějších dubových torz na hrázi, fotogenické jak z podhledu, tak proti hladině rybníka, kdy připomíná postavu. Ještě v roce 1972 byl tento dub označen za středně vysoký, v roce 1999 už byl mrtvý (obr. 54).

Dub č. 67, další z nejmohutnějších zdejších dubů, roste na sev. straně hráze, 130 m od výpusti (49,04834°N, 14,76343°E). Má mohutný průběžný kmen (o = 543 cm, 110–230) s velkými plochými boulemi (tj. jizvami po starých spodních větvích zarostlých borkou) a se silnými sokly větví. Nad nimi se zvedá vysoko nasazená, hustá, semknutá koruna ze vzhůru směřujících silných, bohatě členitých větví (obr. 55). Na sev. hraně koruny hráze, nad sádkami, mezi informačními tabulemi (49,04812°N, 14,76117°E) stojí nápadný dvojkmenný dub č. 73. Rozdvojuje se ve výšce 3,5 m, nad společnou bází kmene (o = 537 cm, 90–200), kterou ukončují úzké a vysoké kořenové náběhy. Jižní kmen je téměř mrtvý, torzovitý, z více než poloviny bez borky, s upravenými konci pahýlů větví. Má jedinou živou spodní větev, která směřuje nad hráz. Severní kmen nese zbytkovou, vysoko nasazenou korunu vykloněnou k severu, níže na kmenu jsou upravené pahýly a sokly větví (obr. 56).

Jeden z nejzachovalejších velkých dubů hráze, dub č. 74 roste nedaleko předchozího dvojkmenu, na úpatí spodní terasy hráze u sádek, 70 m záp. od výpusti (49,04822°N, 14,76075°E). Je to krásný dub

Obr. 48 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub se zduřelým kmenem č. 40 nad vodou ve střední části hráze, obvod kmene 578 cm, v pozadí dub č. 39 (foto J. Prach 2018).

Fig. 48 – Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak with swollen trunk, No. 40 above water of the fishpond in the middle of the dam, girth 578 cm, in the backgrounds oak No. 39 (photo by J. Prach 2018).

Obr. 49 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 41 dole v severním svahu hráze proti nápadné dvojici nad vodou, obvod kmene 582 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 49 – Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 41 down the northern slope of the dam opposite pair of oaks above water, girth 582 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 50 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 44 v severním svahu hráze, obvod kmene 500 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 50 – Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 44 on the northern slope of the dam, girth 500 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 51 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 45 na severní straně hráze s dutým kmenem o obvodu 530 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 51 – Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 45 on the northern side of the dam with hollow trunk of girth 530 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 52 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 49 na severní straně hráze je patrně v současnosti nejmohutnějším dubem na hrázi, obvod kmene 593 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 52 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 49 on the northern side of the dam is probably the largest oak on the dam in recent days, girth 593 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 53 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, zbytek dubu nezařazeného do číslovaného stromofačí, mezi duby č. 52 a 53, obvod kmene 542 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 53 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, remains of oak without number, between oaks No. 52 and 53, girth 542 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 54 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, torzo dubu č. 65 se tyčí 150 m vých. od výpusti, obvod kmene 504 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 54 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, remains of oak No. 65, 150 m east of the fishpond discharge, girth 504 cm (photo by J. Prach 2006).*

Obr. 55 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, nalevo dub č. 67 na sev. straně hráze, 130 m vých. od výpusti, obvod kmene 543 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 55 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, on the left oak No. 67 on the northern side of the dam, 130 m east of the fishpond discharge, girth 543 cm (photo by J. Prach 2006).*

s dutým silným kmenem ($\phi = 530$ cm, 130–270), který se dole nápadně kuželovitě rozšiřuje a plynule přechází do vysokých kořenových náběhů. Mezi nimi, ze směru po svahu, jsou niky i otvory směřující pod bázi vyhnílého kmene. Další otvory jsou v jizvách po vylámaných silných větvích ve spodní části koruny v místě, kde se z kmene odděloval přeslen spodních kosterních větví. Díky silným větvím ve vyšších patrech, včetně vrcholové vidlice hlavních kosterních větví, je koruna členitá a rozložitá (obr. 57).

Okolí hájovny Smítka:

V mladém smrkovém mlázi, 80 m sv. od hájovny Smítka, vedle rozcestí (49,05570°N, 14,78987°E) roste dub s průběžným kmenem ($\phi = 431$ cm, 130–150, leden 2018), který má mohutnou růžici kořenových náběhů a nese korunu výrazně přesahující okolní porost (obr. 58). Mimo samotné hrázové stromořadí stávala u hájovny Smítka ještě trojice dubů. Jejich popis viz k. ú. Lužnice.

Obr. 56 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 73 u informačních cedulí nad sádkami, obvod kmene 537 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 56 – Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 73 near the fishpond information sign, girth 537 cm (photo by J. Prach 2006).

Obr. 57 – Stará Hlína – hráz Rožmberka, dub č. 74 na sev. úpatí hráze 70 m záp. od výpusti, obvod kmene 530 cm (foto J. Prach 2006).

Fig. 57 – *Stará Hlína – Rožmberk fishpond dam, oak No. 74, down the northern slope of the dam, 70 m west of the fishpond discharge, girth 530 cm (photo by J. Prach 2006).*

Obr. 58 – Stará Hlína, dub u rozcestí u hájovny Smítka, obvod kmene 431 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 58 – *Stará Hlína, oak close to road junction east of Smítka solitary house, girth 431 cm (photo by J. Prach 2018).*

Obr. 59 – Stará Hlína, duby na hrázi Hodějovského rybníka, uprostřed mírně vlevo dub o obvodu 391 cm a vpravo dub o obvodu 402 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 59 – *Stará Hlína, oaks on Hodějovský fishpond dam, left to the middle is oak of girth 391 cm and on the right oak of girth 402 cm (photo by J. Prach 2018).*

Dva duby, i když svojí mohutností na hranici zájmu, rostou na hrázi Hodějovského rybníka, severozápadně od Staré Hlíny. Na vnější straně hráze u výpusti (49,04947°N, 14,80833°E) stojí košatý dub s prohnutým kmenem (o = 391 cm, 130–220, leden 2018) s dutinou, která je otevřená vysokým portálem, a několika nápadnými boulemi na kmeni (obr. 59). Ze západu, u cesty při severním konci hráze Hodějovského rybníka (49,04981°N, 14,80832°E) roste zdravý a perspektivní dub s bohatou korunou (o = 402 cm, 130–170, leden 2018; obr. 59).

Starý Vdovec:

Významné památné duby najdeme na hrázi rybníka Starý Vdovec u silnice ze Staré Hlíny směrem na Stříbřec. Na konci hráze u bašty Vitmanov roste ve vnějším svahu skupina zvaná „Tři bratři“ nebo také „Křčínovy duby“ [např. Hrušková & Turek (2003), Bartuška a kol. (2008), další zmínky také Ambrož (1926) a Hlásek 1982 in Kolektiv (1977–1989)].

Západní z několika trojice dubů je stále živý. Je nejmohutnějším stromem zde popsané oblasti a jedním z několika nejmohutnějších dubů na Třeboňsku. Je chráněn jako památný strom „Dub u Starého Vdovce 3“, dřívě „Dub v Holičkách 3“ (kód ÚSOP 102992, dřívě 303034.1/1). Roste ve vnějším svahu hráze Starého Vdovce pod hranou její koruny, 100 m zsz. od bašty Vitmanov (49,032083°N, 14,832058°E). Je to starobyle vypadající bizarní dub s průběžným, kostrbatým kmenem s mnoha jizvami a nádory. Z kmene (o = 705 cm, 10–140, duben 2004) odbočují silné, malebně křivolaké a většinou pahýlovité větve nepravidelné koruny. Ze severní strany (od silnice) jsou větve většinou olámany na krátké duté sokly či odřezány. Ze západní strany se táhne v délce kmene široký pruh bez borky a s otvory do centrální dutiny. Uvnitř byl dlouho zbytek staré cihlové vyzdívky. I když jde spíše jen o torzo stromu s chocholem pokroucených živých větví ve vrcholu, je dub stále životaschopný a jeho celkový stav se za posledních 20 let výrazně nezměnil. Jen z jižní strany odpadla jedna kosterní větev (obr. 60).

Prostřední dub z někdejší trojice roste asi 75 m zsz. od bašty Vitmanov (49,032044°N, 14,832327°E), také ve vnějším svahu hráze. Je to památný strom „Dub u Starého Vdovce 2“, dřívě „Dub v Holičkách 2“ (kód ÚSOP 102993, dřívě č. 303033.1/1). Dnes mrtvý, stabilizovaný dub představuje arboristicky upravené, „začištěné“ torzo dutého průběžného kmene bez vrcholu. Na kmeni převážně s opadanou borkou (o = 650 cm, 50–190, duben 2004) jsou obrovské nádory, boule a pahýly větví. Celkový stav torza se v posledních zhruba deseti letech výrazněji nezměnil. V roce 1997 byl strom ještě živý, byť také s poškozenou, místy opadanou borkou a s otvory do dutiny (obr. 61).

Ze třetího z dubů v řadě, nejbližšího k baště Vitmanov, zbyl jen fragment spodní části kmene (obr. 63). Nachází se v krajnici silnice, na horní hraně krátkého svahu hráze, 50 m zsz. od bašty Vitmanov (49,03200°N, 14,83267°E). Jde o památný strom „Dub u Starého Vdovce 1“, dřívě „Dub v Holičkách 1“ (kód ÚSOP 102994, dřívě 303032.1/1). Byl to velmi silný dub. V roce 1975 tu stál 18,5 m vysoký torzovitý kmen s obvodem 810 cm – J. Michálek. V roce 2004 měl zbytek kmene ještě téměř kompletní obvod, až na otvor do centrální dutiny ze strany silnice (o = 753 cm, 120–200, u země ve výšce 0–100 cm pak o = 862 cm). Dnes zbývá část, asi polovina slupky duté báze kmene otevřená k silnici, s otvorem skrz pod horním okrajem a s malým zbytkem borky. V 70. a 80. letech měl strom ještě dvě silné pokroucené větve. Jedna směřovala do strany nad louku (dodnes leží v svahu hráze a na střepe kmene je stále zřetelný její sokl) a druhá větev se zvedala vzhůru podél kmene (obr. 62). V roce 1997 už zbývala ze stromu jen 3,5 m vysoká mrtvá báze odlomeného kmene, ze severu otevřená do dutiny zčásti vyplněné zetlelou dřevní hmotou.

Na hrázi Starého Vdovce roste ještě několik dubů, které stojí za zmínku, i když „ve stínu“ Třech bratrů unikají pozornosti. Ve vnějším svahu hráze, asi 25 m západně od stavidla stojí tvarově nevýrazný dub s poměrně bohatou korunou tvořenou třemi kosterními větvemi a kmenem s čerstvými otvory od tesáříka obrovského (o = 477 cm, 130–180, leden 2018; obr. 64).

Na návodní straně ve východní třetině hráze od bašty Vitmanov (49,03292°N, 14,82872°E) roste jako východní z dvojice dubů dub s průběžným kmenem, ze strany silnice vysoko odvětvený

Obr. 60 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, západní a nejmohutnější z dubů „Tři bratři“ u bašty Vitmanov, obvod kmene 705 cm (foto J. Prach 2013).

Fig. 60 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, the western and the largest oak of the three oaks near Vitmanov solitary house, girth 705 cm (photo by J. Prach 2013).

Obr. 61 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, prostřední mrtvý dub ze skupiny „Tři bratři“ u bašty Vitmanov, obvod kmene 650 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 61 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, dried remains of the middle oak of the three oaks near Vitmanov solitary house, girth 650 cm (photo by J. Prach 2018).

a s většinou zbylých větví směřujících k rybníku. Kmen s jizvami a bílým pruhem od silnice je zřejmě dutý ($\sigma = 412$ cm, 120–170, leden 2018) a má kuželovitou, mechem porostlou bázi. Druhý dub, západní z dvojice, má průběžný kmen nakloněný k rybníku, velmi kostrbatý od velkých jizev po odstraněných větvích a s velkým otvorem do dutiny ze strany od rybníka ($\sigma = 437$ cm, 110–170, leden 2018). Na kmeni je rovněž bílý pruh dopravního značení a také plastový kulatý štítek č. 44. Oba stromy jsou na obr. 65.

Uprostřed hráze Starého Vdovce, na návodní straně 550 m zsz. od bašty Vitmanov (49,03358°N, 14,826432°E) roste v těsné dvojici se slabým, ale vyšším dubem ještě jeden dub s obvodem kmene nad 4 m. Je to rozložitý strom vzhledem připomínající chobotnici. Jeho krátký kmen ($\sigma = 433$ cm, 120–170 šikmo, leden 2018) je nakloněný k rybníku a od výšky necelých 3 m se dělí na 4 hlavní kosterní větve. Na kmeni je také bílý pruh dopravního značení (obr. 66).

Okolí Gigantu:

K rozsáhlému katastru Staré Hlíny připadá plocha rybníka Rožmberk i s jeho západním okolím, kde nedaleko osady Gigant a čistírny odpadních vod pro Třeboň roste podél Zlaté stoky více mohutných dubů. Najdeme je u čtvercových rybníků (odkalovacích nádrží) čističky odpadních vod (obr. 67).

Obr. 62 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, historická fotografie východního dubu z trojice „Tři bratři“ u bašty Vitmanov, obvod kmene 810 cm (foto J. Michálek 1976).

Fig. 62 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, historical photograph of the eastern oak from the three oaks near Vitmanov solitary house, girth 810 cm (photo by J. Michálek 1976).

Následuje jejich popis od jihu, tj. od Třeboně. Literatura: Liers (2001a). Všechny stromy byly v srpnu 2004 a později asi opakovaně pěkně ošetřeny.

Na pravém břehu Zlaté stoky, mezi stokou a cestou, nedaleko jz. rohu nejjižnější nádrže (49,027454°N, 14,762602°E), stojí suchý, dutý dub. Je to citlivě ořezané (tvarované) torzo se zachovanou kostrou paprscité koruny, s válcovým kmenem mírně nakloněným k východu (o = 465 cm, 60, únor 2005). Kmen je bez kořenových náběhů, s boulemi a krátkými sokly po větvích (obr. 68).

Z východu u cesty, ve vnější hraně koruny hráze Zlaté stoky 50 m ssz. od předchozího dubu (49,02786°N, 14,76233°E) roste další dub. Průběžný kmen (o = 424 cm, 125–165, leden 2005) s dlouhou jizvou bez borky, asi po blesku, nese bohatou asymetrickou korunu (obr. 69).

O 25 m dále, v břehu Zlaté stoky (49,02805°N, 14,76212°E) rostl další dub, který se v roce 2017 vylomil při bázi a padl přes cestu. Měl prohnutý kmen (o = 483 cm, 120–170, únor 2005) s vysokým a úzkým portálem do centrální dutiny a vysoko nasazenou korunu (obr. 68 a 69).

Obr. 63 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, současný zbytek východního dubu z někdejší trojice „Tři bratři“ u bašty Vitmanov (foto J. Prach 2018).

Fig. 63 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, current remains of the eastern oak of the three oaks near Vitmanov solitary house (photo by J. Prach 2018).

Obr. 64 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, dub u výpusti rybníka, obvod kmene 477 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 64 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, oak near the fishpond discharge, girth 477 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 65 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, dvojice dubů ve východní třetině hráze, obvody kmenů zleva 437 cm a 412 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 65 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, two oak trees on the eastern third of the dam, girth 437 cm (left) and 412 cm (right) (photo by J. Prach 2018).

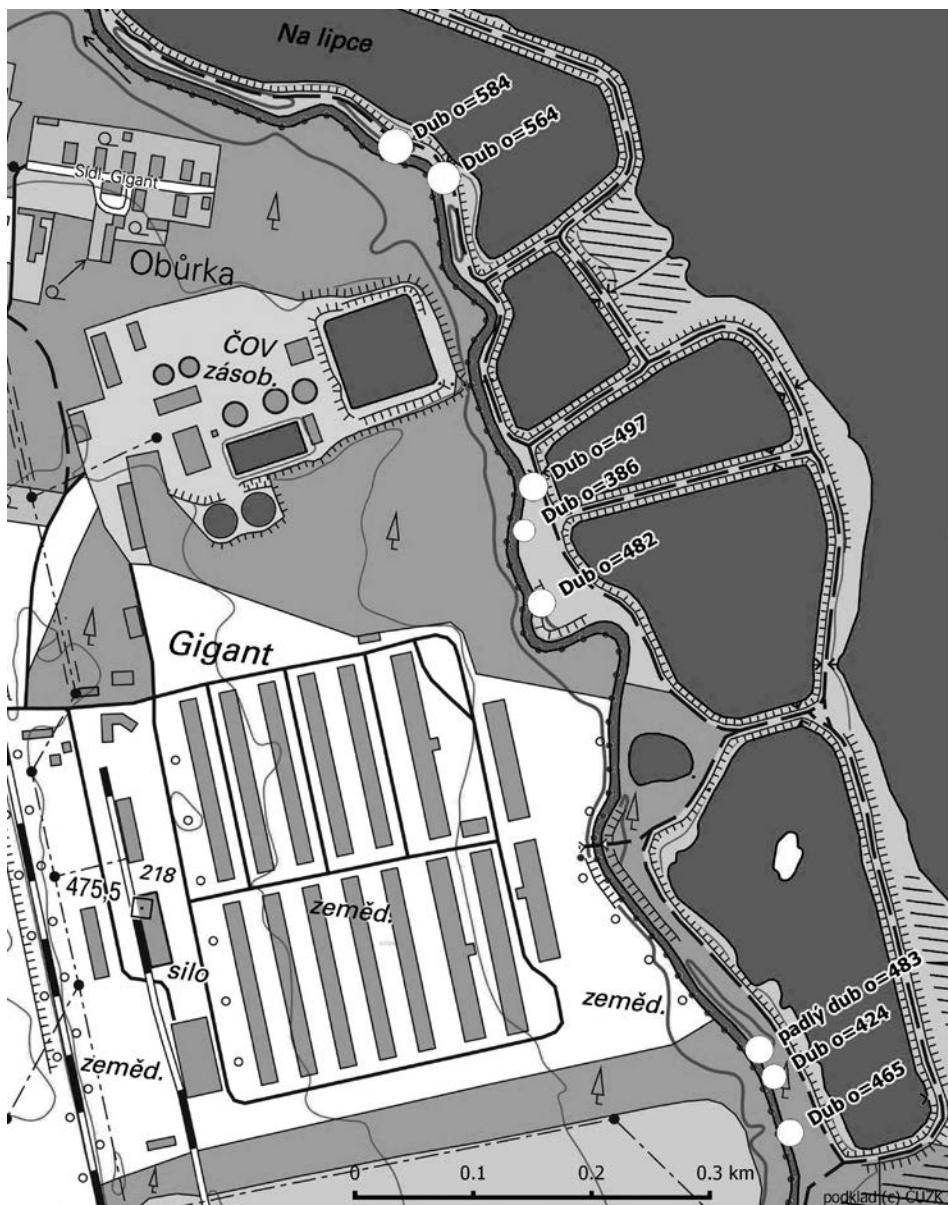
Obr. 66 – Stará Hlína – rybník Starý Vdovec, dub připomínající chobotnici přibližně uprostřed hráze, obvod kmene 433 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 66 – Stará Hlína – Starý Vdovec fishpond, oak resembling an octopus approx. in the middle of the dam, girth 433 cm (photo by J. Prach 2018).

Severněji, mezi stokou a prostřední z pěti nádrží, u jednoho z ohybů Zlaté stoky nedaleko od lávky (jižně, směrem k čističce) roste trojice dubů. (V řadě u stoky je ještě několik lip s obvody kmenů odhadem 3–4 m, které nebyly podrobněji dokumentovány.)

Jižní ze tří dubů (cca 49,03120°N, 14,75894°E) je vysoký, s kmenem, ze kterého odbočuje vzhůru silná suchá větev. Ve výšce 6 m se kmen (o = 482 cm, 130–150, únor 2005) rozděluje do vidlice silných, souběžných terminálů. Mezi kořenovými náběhy je patrný otvor, asi do dutiny (obr. 70). Vedle, severněji (cca 49,03173°N, 14,75863°E) je menší dub (o = 386 cm, 130–150, únor 2005). Severní dub z trojice (49,03207°N, 14,75867°E) má tvar vysokého „Y“, jak se kmen (o = 497 cm, 130–150, únor 2005) ve 4 m nad zemí dělí do dvou kosterních větví.

Proti čističce u oblouku stoky roste lípa (o = 385 cm, 130, únor 2005) a proti sv. rohu čističky další lípa zpevněná vazbou v koruně (o = 408 cm, 40, únor 2005).

Obr. 67 – Mapa stromů na břehu Zlaté stoky v okolí Gigantu u jz. okraje rybníka Rožmberk.

Fig. 67 – Map of trees on Zlatá stoka channel bank close to Gigant settlement near south-western bank of Rožmberk fishpond.

Nejobtímější ze stromů u Gigantu je dvojice dubů na jz. břehu nejsevernější nádrže, u cesty na pravém břehu Zlaté stoky, asi 150 m sv. od čističky a východně od sídliště Gigant. Jihovýchodní ze dvou dubů (49,03434°N, 14,75725°E) je nápadný mohutný strom se silným podsaditým kmenem (o = 553 cm, 130–150 mezi boulemi, leden 2005). Na kmeni má četné zduřeny, boule a silně

Obr. 68 – Stará Hlína, duby u Zlaté stoky u nejj jižnější nádrže u Gigantu, vpravo torzo o obvodu 465 cm, výrazný uprostřed je slabší nepopisovaný dub, za ním dnes padlý dub o obvodu 483 cm (foto J. Prach 2011).

Fig. 68 – Stará Hlína, oaks on Zlatá stoka channel bank near southern pond close to Gigant settlement, oak remains of girth 465 cm on the right, smaller undescribed oak in the middle and nowadays fallen oak of girth 483 cm in the background (photo by J. Prach 2011).

rozbrázděnou borku, která na některých místech chybí. Z jihu je v kmeni malý otvor, asi do dutiny. Asymetrická koruna, tvořená silnými, dlouhými, ladně pokroucenými a bohatě členěnými větvemi, je značně proslchlá (obr. 71).

Ještě silnější dub se tyčí 50 zsz. od předchozího dubu (49,03450°N, 14,756572°E). Strom bez kořenových náběhů má silný kmen ($\sigma = 584$ cm, 130–180 částečně přes bouli, leden 2005), který se směrem vzhůru rozšiřuje. Ve třech metrech je v místech boulí a zduřenin po zaniklých silných větvích nejširší a dělí se na tři terminály. Má vysokou, ale řídkou kulatou korunu z pokroucených větví (obr. 72).

Obr. 69 – Stará Hlína, duby u Zlaté stoky u nejjižnější nádrže u Gigantu, padlý dub o obvodu 483 cm a vlevo dub o obvodu 424 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 69 – Stará Hlína, oaks on Zlatá stoka channel bank near southern pond close to Gigant settlement, fallen oak of girth 483 cm and on the left oak of girth 424 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 70 – Stará Hlína, duby u Zlaté stoky u Gigantu v úrovni prostřední z pěti nádrží, vlevo dub o obvodu 482 cm (foto J. Prach 2018).

Fig. 70 – Stará Hlína, oaks on Zlatá stoka channel bank near Gigant settlement close to the middle of five small ponds, on the left oak of girth 482 cm (photo by J. Prach 2018).

Obr. 71 – Stará Hlína, duby u Zlaté stoky u Gigantu, jv. z dubů u nejsevernější nádrže, obvod kmene 553 cm (foto J. Prach 2015).

Fig. 71 – Stará Hlína, oaks on Zlatá stoka channel bank near Gigant settlement, south-eastern of two oaks near the northern pond, girth 553 cm (photo by J. Prach 2015).

Obr. 72 – Stará Hlína, duby u Zlaté stoky u Gigantu, sz. a nejmohutnější z dubů u nejsevernější nádrže, obvod kmene 599 cm (foto J. Prach 2015).

Fig. 72 – Stará Hlína, oaks on Zlatá stoka channel bank near Gigant settlement, north-western and the largest one of oaks near the northern pond, girth 599 cm (photo by J. Prach 2015).

Závěr a diskuse

V popisované oblasti rostou četné staré a mohutností vynikající stromy, i když je to v prostoru na staré stromy velmi bohatého Třeboňska oblast spíše průměrná. Nenajdeme zde takovou koncentraci starých stromů jako u řeky Nežárky, v území přiléhajícím ke zde popisovanému ze severovýchodu (Prach 2017). Více starých a mohutných stromů najdeme také v jihovýchodním okolí Třeboně a v pásu podél Nové řeky, v území dosud kompletně po této stránce nezpracovaném (Ambrož 1926, Prach 2006, Bartuška a kol. 2008). Ve zde popsaném území je výjimečná koncentrace dubů na hrázi Rožmberka (zhodnocení dále), jinak tvoří většinu soupisu duby s obvody kmenů kolem 4–5 metrů, porůznu rozetě mezi zdejšími rybníky. Nejsilnějšími stromy ve vymezeném území je trojice dubů

„Tři bratři“ na hrázi rybníka Starý Vdovec u Staré Hlíny. Z nich je jeden mohutným dožívajícím stromem, z druhého, menšího, ale rovněž mohutného dubu, zbylo suché torzo. Po třetím, dříve nejmohutnější dubu, zůstal rozpadající se zbytek spodní části kmene. Tyto duby jsou dobře známé (už Ambrož 1926) a v místní tradici jsou občas nazývány Krčínovými duby, případně uváděny jako nejstarší duby na Třeboňsku.

Co přinesly opakované dokumentace stromořadí na hrázi Rožmberka

Významnou větší koncentrací starých dubů v oblasti je hráz rybníka Rožmberk. Je zde popsán jak aktuální stav jednotlivých stromů, tak jsou uvedeny současné obvody jejich kmenů. Opakovaná dokumentace a měření umožnila posoudit vývoj této skupiny starých dubů za posledních 45 let. Ukazuje se, že současný zdravotní stav zdejších dubů je nevalný. Je mnohem horší, než byl v 70. a 80. letech 20. století, kdy byly mnohé duby hodnoceny jako zdravé. Některé nejmohutnější duby s obvody kmenů kolem 5–6 m zanikly a i v nastupující generaci dubů s obvodem kolem 4 m to vypadá, že jich značný podíl odumírá. Většinou tedy nedorostou a nenahradí ty nejmohutnější. Je zjevné, že se tak děje nejvíce na východní části hráze a v jejím severním svahu, kde dřívější rozvolněné porosty zhoustly – podrostly náletovými dřevinami. Prosperuje a přirůstá jen menšina dubů, zejména těch rostoucích na straně hráze směrem k rybníku, kde je porost velmi rozvolněný a prosluněný. Zde se zjevně daří i dubům mohutnějším a patrně i starším, než těm, které na opačné straně hráze odumírají nebo odumřely. Stav dubů na rožmberské hrázi v malém potvrzuje neblahé změny, které podobně probíhají i jinde v oblasti střední Evropy – že řídké a rozvolněné porosty dubů, pravděpodobně dřívější pastevní „lesy“, v posledních desetiletích bez hospodaření zarůstají a zanikají. K těmto závěrům se dospělo na základě mnoha měření na rozsáhlých plochách na jižní Moravě (nově shrnul Čížek et al. 2018) a podobně vyplývají z pozorování ze severního Třebońska (Prach 2017).

Doporučená opatření k ochraně starých stromů v oblasti

Obecná zjištění, která se týkají perspektivy starých stromů a doporučení k jejich účinnější ochraně jsou i v případě zde prezentované části Třebońska obdobná těm, jaká byla podrobněji popsána v předchozí práci (Prach 2017). Jako zásadní se jeví udržení solitérního charakteru starých stromů a rozvolněného porostu v jejich okolí všude, kde je to možné. Především odstraňování náletu v okolí stromů, které dříve rostly ve volném prostoru. Významné a chválné je přirode blízké ošetřování stromů kvalitními arboristickými firmami. Takové je v případě památných stromů a významných stromořadí na hrázích rybníků už roky prováděno z popudu Správy CHKO Třeboňsko, ve spolupráci s majiteli příslušných pozemků. Tento přístup by bylo třeba rozšířit i na další jedince, zde popsané jednotlivě se vyskytující stromy, které zatím nejsou v kategorii památný strom chráněny.

Vyhlášení ochrany nových památných stromů ve zde prezentovaném území nevidíme tak naléhavé, jako u mnoha výjimečných a dosud nechráněných jedinců na severním Třeboňsku (Prach 2017). Ze zde uváděných a dosud explicitně nechráněných stromů se jeví jako nejvýznamnější duby na Zlaté stoce u Gigantu, mezi čistíčkou odpadních vod a Rožmberkem. Zejména dva nejmohutnější zdejší stromy vynikají obvodem blížícím se k šesti metrům a přitom jsou v relativně dobrém zdravotním stavu. Dále by si ochranu zasloužila perspektivní solitérní lípa severně od obce Kolence, případně některé z jednotlivě se vyskytujících, relativně zdravých a perspektivních dubů, jakým je například dub u rybníka Zadní pasecký (navržený k ochraně už roku 1989) nebo méně mohutný, ale krajnotvorně hodnotný dub v poli severně od silnice z Kolenců do Novosedel. Významné a nikoli chráněné jako památné jsou také některé duby na hrázi Velkého Tisého, zejména nápadný a prosperující dub na straně nad vodou nedaleko západního konce hráze. Nicméně o tyto duby je snad dostatečně postaráno ochranou Velkého Tisého v kategorii národní přírodní rezervace. Za ochranu formou památného stromu by stál také nejsilnější známý jihočeský akát, rostoucí u mlýna v obci Lužnice. Ostatní zde uváděné stromy v katastrálních územích obcí Klec a Lužnice mají obvody kmenů jen 4–5 m. Ty by

v případě vyhlášení nových památných stromů neměly ve srovnání se stromy jiných částí CHKO Třeboňsko prioritou. Přesto podchycení a zveřejnění základního popisu i menších stromů, jakými jsou například lípy u křížku v centru obce Lužnice, upozorní na vlastivědnou zajímavost a zároveň umožní hodnotit vývoj, odhad stáří a rychlost růstu takovýchto stromů v budoucnosti.

Poděkování

Děkujeme pracovníkům státní ochrany přírody Miroslavu Hátle a Bohuslavu Kloubcovi ze Správy CHKO Třeboňsko za ochotné poskytnutí archivních materiálů. Martinu Prachovi děkujeme za údaje k některým stromům. Václavu Bartuškoví a Václavě Fliegelové děkujeme zejména za aktivity kolem přípravy Průvodce po památných stromech Třeboňska, které přinesly mnohé údaje tehdy nevyužité a prezentované až zde. Petru Lepšímu a Leoši Lipplovi děkujeme za četné rady k textu.

Literatura

- Anonymus [Kurka R.] (1941): Soupis starých a památných stromů v soudním okrese Lomnice nad Lužnicí. – Ms. [Kartotéční listky k významným stromům z k. ú. Klec, Kolence, Mazelov, Mláka, Novosedly nad Nežárkou a Přeseka; depon. in: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Praha 8, fond Svaz okrašlovací v Praze, i. č. 85.]
- Albrecht J. (ed.) (2003): Českokbudějovicko. – In: Mackovčín P. & Sedláček M. (eds), Chráněná území, sv. VIII., Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- Ambrož J. (1926): Staré duby na Třeboňsku. – Krása našeho domova, Praha, 18: 117–121.
- Bartuška V., Fliegelová V., Kociánová A., Kociánová B. & Prach J. (2008): Staré a památné stromy Třeboňska. – Veduta, České Budějovice.
- Čížek L., Miklín J. & Altman J. (2018): Proč mizí staré stromy (nejen) v Moravské Amazonii? – Vesmír 97: 160.
- Hrušková M. & Turek J. (2003): Památné stromy I. – Silva Regina, Praha.
- Chadt J. E. (1913): Staré a památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. – In: Chadt J. E., Dějiny lesů a lesnictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, p. 405–615, Písek.
- Kohel M. (2013): Rožmberk památné stromy. – Ms. [Do excelové tabulky přepsané a souborem s GPS souřadnicemi doplněné výsledky revize památných stromů na hrázi Rožmberka, provedené na žádost Správy CHKO Třeboňsko; depon. in: Správa CHKO Třeboňsko.]
- Kolektiv (1977–1989): Soupis chráněných stromů, stromořadí a skupin stromů. – Ms., Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody České Budějovice. [Přepis terénních měření do podoby karet; depon. in: Správa CHKO Třeboňsko (památné stromy), AOPK ČR České Budějovice (druhé paré karet památných stromů a nechráněné stromy z oblasti ONV Tábor) a archiv autora (nechráněné stromy CHKO Třeboňsko mimo ONV Tábor, toto dříve archiv Správy CHKO Třeboňsko).]
- Liers Ch. (2001a): Průzkum stromů severně od Třeboně. – Ms. [depon. in: Správa CHKO Třeboňsko.]
- Liers Ch. (2001b): Revize stromů na hrázi Rožmberka. – Ms. [depon. in: Správa CHKO Třeboňsko.]
- Míchal J. & Hlášek J. (1994): Protokol z kontroly písemné dokumentace a fyzického stavu památných stromů a jejich některých návrhů na území CHKO Třeboňsko vykonané ve dnech 26. a 27. 7., 13. a 14. 9., 26. 10. 1994 za účasti ČIŽP OI ČB OOP, ing. Josef Míchal, CHKOT ing. Josef Hlášek, sepsaná ČIŽP OI ČB OOP dne 9. 11. 1994. – Ms. [protokol, tabulka, složka terénních poznámek a kusé výpisy do excelovské tabulky; depon. in: archiv autora a Správa CHKO Třeboňsko.]
- Prach J. (2006): Památné a jiné významné stromy v CHKO Třeboňsko. – Ms. [Středoškolská odborná činnost 2005/2006, Obor 08 – Ochrana a tvorba životního prostředí; depon. in: archiv autora a Správa CHKO Třeboňsko.]
- Prach J. (2017): Staré a památné stromy severní části chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. – Sborn. Jihočes. muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy 57: 35–98.
- Reš B. (1998): Památné stromy. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- Tábor I., Reš B. & Součková M. (1998): Záchrana genofondu památných stromů v jihočeském a východočeském regionu. – Acta Pruhoniciana 67: 1–84.

Došlo: 19. 4. 2018

Přijato: 1. 8. 2018